

INDHOLD

Forord	3
Introduktion	4
Mad og drikke	7
Tøj og sko	9
Budgetskemaer 2002	11
Personlige udgifter	12
Dagligvarer	14
Familiens fritidsaktiviteter	14
Udgift til børnepasning	15
Udgift til spædbarnsudstyr	15
Udgift til transport	16
Udgift til bil	16
Læg jeres eget budget	17
Opsparingsskemaer	20
Hjælpekemaer	22
Udgift til vask	24
Udgift til tørring	25
Hvad koster det at låne?	24
Peter flytter ind hos Rosa	26
Toiletartikler, frisør m.m.	27
Dagligvarer	28
Leg og fritidsaktiviteter	29
Varige forbrugsgoder	30
Børnepasning	31
Spædbarnsudstyr	31
Transport	31
Læg jeres eget budget	32
Nyttige henvisninger og adresser	34

Tekst: Inge Norus

Forord

Selv efter mange år med en husholdning forundres man over, hvor mange penge det koster at leve.

Man forstår ikke, hvordan andre folk får pengene til at slå til, når de skifter køleskab og komfur ud – og tager på ferie. Hvordan får de også råd til nyt tøj?

At regne tallene sammen i et egentligt budget virker mildt sagt for uoverskueligt. Oveni boligudgifterne, forsikringerne og de øvrige faste udgifter er det ikke bare mad, tøj, vaskepulver og tandpasta, vi bruger penge på. Det er også opsparingen til en cykel og en vinterfrakke, som ikke købes lige nu – men om et halvt år.

Hvad enten vi vælger at betale den forud eller på afdrag i banken, skal den jo betales. Der er frisøren og fødselsdagene. Der er de penge, det koster at have børn. Og så har vi slet ikke talt om lommepengene til kantinen, kiosken og biografen. Noget der også hører med til at være borger i Danmark i dag.

Men det kan være nødvendigt at lægge et budget. Fx hvis ens livssituation ændrer sig – man bliver skilt, skal flytte sammen, købe hus, skifte job – eller bare vil have styr på, hvor alle pengene egentlig bliver af.

Forbrugerinformationens husholdningsbudget, som denne pjece er en guide til, giver dig de nøgletal, du skal bruge for at lægge dit eget budget. Vi vil ikke dømme om, hvad der er et rimeligt forbrug. Men vi vil gerne oplyse om, hvad der er et normalt forbrug i Danmark anno 2002. Om man så vil leve langt mere skrabet eller det modsatte, bestemmer man jo selv.

Læs pjecen inden du lægger budgettet i din egen husholdning – stor som lille.

Du finder alle tallene her – og hjælp til at stille dem op.

Christine Antorini
Sekretariatschef i Forbrugerinformation

Christine Antorini

Introduktion

Hører du til dem, der siger, at penge det er ikke noget, man taler om, det er noget, man har – så er denne pjeces ikke noget for dig. Men har du og din familie hver måned svært ved at få enderne til at nå sammen, eller ligefrem er tæt på "bankerotten", så er du, som læser havnet det rette sted. Også hvis du bare hører til dem, der vil have mere styr på, hvor pengene bliver af hver måned. Her vil du/l få tips til og råd om, hvordan familiens økonomi kan blive bedre. På midtersiderne vil du finde dels budgetskeemaer til eget brug – dels en masse hjælpeskemaer, som kan bruges, hvis der er udgifter, I først skal have regnet sammen. Tal og tabeller i denne pjeces stammer først og fremmest fra Forbrugerinformationens husholdningsbudget – et redskab som er udviklet i samarbejde med CASA (Center for Alternativ Samfundsanalyse) til brug for budgetlægning.

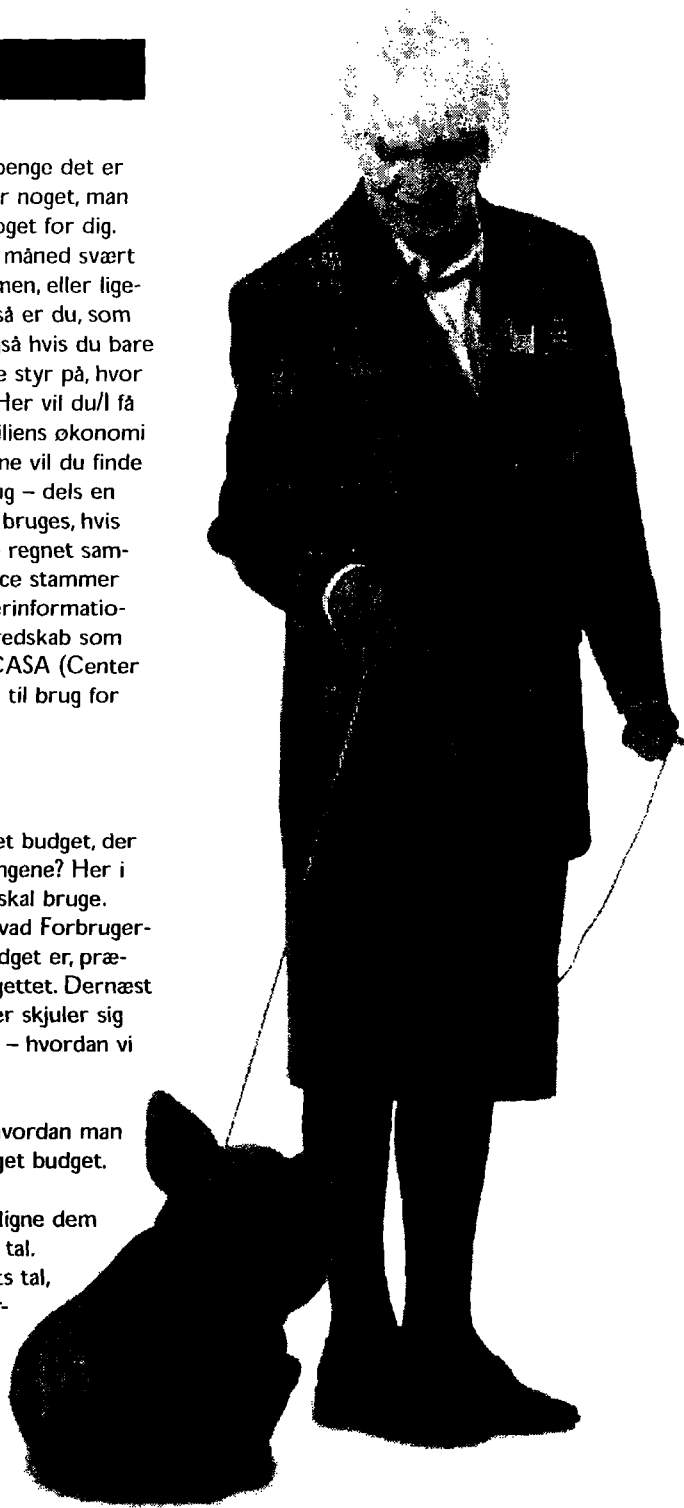
Brug pjecen til at lægge jeres eget budget

Det er ikke så lige til at lægge et budget, der er realistisk. For hvad koster tingene? Her i pjecen finder du alle de tal, du skal bruge. Efter en kort introduktion af, hvad Forbrugerinformationens husholdningsbudget er, præsenteres du for tallene fra budgettet. Dernæst er der en forklaring på, hvad der skjuler sig bag de forskellige udgiftsposter – hvordan vi er kommet frem til tallene.

Endelig er der en vejledning i, hvordan man med pjecens hjælp lægger sit eget budget.

Man kan gå to veje:

- 1) Bruge egne tal – og sammenligne dem med husholdningsbudgettets tal.
- 2) Bruge husholdningsbudgettets tal, og dermed få Forbrugerinformationens bud på, hvad det koster at leve om måneden i Danmark.

Hvad er Forbrugerinformationens husholdningsbudget?

Husholdningsbudgettet blev udviklet i 1993 som et redskab til alle, der havde brug for at vide, hvad det koster at leve i Danmark. Hvert år er husholdningsbudgettet blevet opdateret med nye prismålinger.

I år 2001 er alle poster blevet gennemgået for at vurdere, om de stadig er relevante. Og vi har igen haft prismålere i gang i butikkerne for at måle priser på alle de varer, der indgår i budgettet.

"Et rimeligt forbrug"

I lighed med tidligere drejer vores husholdningsbudget sig om "et rimeligt forbrug". Der er altså hverken tale om et meget skrabet budget, hvor der ikke er plads til nyt tøj, at holde fødselsdag eller en tur i biografen. Omvendt går vi heller ikke ud fra et liv i sus og dus, hvor det er lige meget, hvad tingene koster.

Alle varer, der indgår i budgettet, er almindelige og af god kvalitet. Der er ikke tale om dyre mærkevarer, men heller ikke om meget billige varer. Priserne er indsamlet i supermarkeder og landsdækkende kæder (normalbutikker) – og i lavprisvarehuse og discountforretninger.

De almindelige udgifter

I vil finde priser på udgifter til både mad, tøj, frisør, toilettartikler, andre dagligvarer – og priser på de varige forbrugsgoder fx møbler, køleskab, komfur, vaskemaskine, fritidsaktiviteter, herunder ferie, samt transport – både kollektivt og i egen bil eller på cykel.

Sådan er udgifterne beregnet

Udgifterne pr. måned er beregnet som varens pris – divideret med varens levetid. Dette gælder fx både for vinterfrakken og køleskabet – dvs. at udgiften også rummer den opsparing, der er nødvendig for at kunne udskifte varen, når det bliver nødvendigt.

Denne opsparing har vi trukket ud af de enkelte udgiftsposter og placeret dem i særskilte opsparingskemaer. Det vil sige, at I fx i skema AA finder de beløb, der skal sættes til side pr.

person for at genanskaffe tøj og sko, toilettartikler og ting, der hører til leg og fritid – når disse er slidt ned eller ikke brugbare mere.

Hvad du ikke finder i budgettet

I Forbrugerinformationens budget kan du ikke finde udgifter til:

tobak, husleje/termin, forbrug af el/gas, varme, vand, ejendomsskatter, lån, afdrag og renter, vedligeholdelse af bolig fx udgifter til maling m.m. eller kontingent til fagforening, a-kasse og forsikringer og opsparing til pension. Derimod er den lovpligtige bilforsikring medtaget under biludgifter.

Langt de fleste af de udgifter, der er med i budgettet, er nogen, man kan finde på kvitteringer for betaling af de forskellige ydelser – og så sætte dem ind i budgetskemaet s. 18-19.

Husholdningsbudgettets forudsætninger...

Budgettet kan stort set bruges af alle i dette land, men det har dog for overskuelighedens skyld været nødvendigt at indlægge nogle forudsætninger, nemlig at:

- Ingen i husholdningen skal have særlig kost eller har ekstra udgifter til medicin eller hjælpemidler
 - Alle voksne er i arbejde, bortset fra dem, der er over 65 år og er gået på pension
 - Man selv kan gøre rent og lave mad til husstandens brug, ingen har specielle færdigheder (fx syning af tøj og reparation af tøj)
 - Husstanden er udstyret, dvs. at der både er møbler, køleskab, køkkenudstyr og sengelinnede
 - Man ikke ryster sig til bruger egne produkter til have eller husdyrhold
- Hvis du falder uden for en af disse grupper, må du tage hensyn til det, når du lægger dit eget bud på.

Mad og drikke

Sådan er udgifterne beregnet

(skema A side 12)

Tallene bygger på en madplan, der løber over 30 1/2 dag med almindelige retter og en fedtprocent på 30.

Vi har målt priser både i almindelige butikker (normalbutikker) og i discountbutikker. Priserne på økologiske varer stammer fra de butikker, hvor vi også har målt "normalpriserne". Hvis vi ikke har kunnet finde økologiske varer, har vi i stedet medtaget varer til "normalpriser".

Som I kan se, er udgifterne til mad og drikke større for dem, der er singler eller singler med et barn under 7 år. Det skyldes, at der er nogle "stordriftfordele" ved at være en lidt større husholdning fx at det er muligt at købe ind i større portioner.

Vi er gået ud fra, at børn bliver ammet det første halve år, og at børn i daginstitutioner får et måltid mad om dagen, til de er fyldt 3 år.

Der er et tillæg til mad og drikke i skemaet for gravide og ammende, fordi deres forbrug er lidt større.

Drikkevarerne omfatter mælk, kaffe, te og et beskedent forbrug af søde vande (sodavand), saft, øl og vin.

Udgifterne til mad og drikke er en af de poster, der er "elastisk" i, dvs. at det er her, man kan spare, hvis der er lavvande i kassen. Danskerne bruger i gennemsnit 9% af den disponible indkomst på mad.

Det kan meget vel være, at jeres forbrug ligger under Forbrugerinformationens tal, fordi I er nogle økonomiske indkøbere og måske oven i købet bager jeres brød selv. Men glem

SPARERÅD

Hvis I synes, udgifterne til mad er for store i forhold til, hvad I får for dem, så er her nogle råd, som I måske kan bruge:

- Køb kun ind én gang om ugen (lige bortset fra mælk, frugt, grønsager og evt. brød), så undgår I de dyre impuls køb og sparer tillige tid.
- Skriv på en blok i køkkenet, hvad I skal købe, næste gang I "ugehandler".
- Følg indkøbslisten – selv om det er svært.
- Impulskøb for en hundredlap om ugen giver på årsbasis en udgift på omkring 5.000 kr.!
- Studer tilbudspriserne inden I starter jeres indkøbsturné, der kan være penge at spare.
- Bag jeres eget brød – I kan bage jeres egne boller for 85 øre pr. stk., (se opskriften side 8), mens en bolle hos bageren koster 4,50 kr. Men I skal synes, det er sjovt at bage, og I skal have tiden til det, ellers ender det hele i stress.
- Smør jeres egne madpakker – 4 halve stk. rugbrød, 1 glas fedtmælk og 1 stk. frugt vil i en kantine koste ca. 36,75 kr. Hvis I selv smører madpakken og tager mælk og frugt med hjemmefra, vil det koste 10,60 kr. Dvs. at I på årsbasis kan spare 4.230 (for denne ekstra arbejdsbyrde).
- Bager jeres egen pizza (en pizza bolognese (det er den billigste) og 1 kg oksekød) koster 11,50 kr. pr. pizza. Hvis I laver mad selv = 2 pizzaer koster den omgærd 23 kr. pr. pizza. (se opskriften)

ikke, at man er, hvad man spiser, og at det er vigtigt at få noget ordentligt i maven hver dag.

Opskrift på boller

50 g gær
2 dl lunkent vand
100 g smør
2 æg
1 1/2 tsk. salt
1-2 tsk. sukker
8-9 dl hvedemel

Udrør gæren i det lunkne vand. Smuldr smørret i melet. Tilsæt vandet, æggene, salt og sukker. Ælt dejen godt sammen, og stil den til hævnings i 40 minutter et lunt sted. Dejen formes til 15 boller, der sættes på en plade med bagepapir til efterhævning, mens ovnen bliver 225 grader varm. Bages i 10-15 minutter.

Kilde: GOD MAD - LET AT LAVE

Opskrift på pizza bolognese:

25 g gær
3 dl vand
1 spsk. olie
1 1/2 tsk. salt
8 dl pizzamel eller almindelig hvedemel
1 spsk. olivenolie
300 g hakket oksekød
1 løg i skiver
1 lille dåse tomatpuré
1-2 fed presset hvirvel
1 tsk. tørret oregano
salt og peber
150 g revet ost

Udrør gæren med vand, olie, salt og mel og ælt dejen sammen. Dejen skal hæve 20 min. Kom olie, løg og hakket oksekød sammen med dejen. Tilsæt tomatpuré, oregano, hvirvel, salt og peber. Lad det smasimre, mens dejen hæver. Slå dejen ned og rul den ud, så dejen dækker hele bagepladen og fyld den ud på bageplade

plade er dækket med bagepapir. Lav en kant hele vejen rundt. Kom fylden på og drys med den revne ost, og efterhæv pizzaen i ca. 25 min., mens ovnen bliver 200 grader varm. Bag pizzaen i 20-25 minutter.

Kilde: GOD MAD - LET AT LAVE

Tøj og sko

Sådan er udgifterne beregnet

(skema A side 12)

Tøj spiller en stor rolle i vores hverdag. Det er jo ret beset ikke ligegyldigt, hvordan vi ser ud, hvad enten det drejer sig om børn eller voksne. I husholdningsbudgettet har vi taget hensyn til, at såvel tøj som sko skal afspejle et rimeligt forbrug dvs. ikke specielt modeprægede, men heller ikke med meget kort levetid. Endvidere skal der være tøj og sko til de forskellige aktiviteter, vi deltager i fx arbejde, skole, festlige lejligheder og andet socialt samvær.

Levetid og reel brugstid kan ligge meget langt fra hinanden. For eksempel vil Sofie på 17 år nok ikke gå med den samme jakke i fem år, selv om den kan holde. Derfor er brugstiden på jakken til den unge sat en del kortere. Det spiller bl.a. ind, når vi skal se på, hvor mange penge, der skal sættes til side, så hun kan få en ny jakke, når den gamle ikke er in længere.

Ved fastsættelse af hvor meget tøj, den enkelte person skal have, er vi gået ud fra rådet om at vaske miljørigtigt, nemlig at vaskemaskinen skal være fyldt, før den startes. Hver person skal have undertøj og strømper til en uge ad gangen, ligesom de andre beklædningsgenstande skal findes i rimelige mængder. Under tøj og sko finder I også udgifter til skoletasker, tasker til de voksne og fx også til armbåndsure. Udstyr til fritidsaktiviteter fx fodboldstøveler, ski og rulleskøjter, hører ikke til i denne gruppe, men i gruppen under leg og fritid. Symaskine til vedligeholdelse og reparation af tøj hører til under varige forbrugsgoder, mens sytråd og skocremer hører til under dagligvarer. Vi har målt priser på tøj og sko både i normalbutikker og i lavprisvarerhuse. Det har ikke altid været muligt at finde den samme mærkevare begge steder, men så er der valgt en kvalitet, der ligger så tæt som muligt på mærkevaren.

SPARERÅD

Hvis man har mange penge, er der næsten ingen grænser for, hvor meget man kan bruge pr. måned til tøj og sko, men hvis man vil spare på denne post og også vil spare på udgiften og tidsforbruget til vedligeholdelse, så kan I måske bruge nogle af disse råd:

- Køb ikke tøj, der kun kan vaskes i hånden, med mindre I elsker at vaske tøj
- Undgå tøj, der skal sendes til kemisk rens, det fordyrer tøjet med mange hundrede kroner i tøjets levetid. Det koster fx ca. 50 kr. at få rensset en nederdel eller et par bukser
- Sælg eller byt tøj, når I ikke har lyst til at gå med det mere
- Mange second hand butikker har dyrt og smart tøj til helt andre priser end i normalbutikkerne
- Gå på lagersalg - ofte annonceres det i aviser og ugeblade, andre gange har venner og veninder styr på, hvornår man kan gøre et fund
- Gå på udsalg, men bestem jer hjemme fra tøj, hvad I skal have, så er der penge at spare, navnlig på børnetøj
- Undersøg muligheden for at melde jer ind i forbrugs- eller indkøbsforeninger, hvor I kan købe ind med gode rabatter
- Man kan også slutte sig til nogle af de mange indkøbsforeninger på nettet fx www.firbrugeriv.dk

Arv mellem søskende er ikke så ualmindeligt. Derfor har vi vurderet, at hvis barn nr. 2 arver tøj fra den ældste, reduceres udgiften til tøj. (Se beløbene i skema A). Dette gælder dog kun for børn i alderen 1-6 år. Vi har lavet en opsparingskonto (skema AA side 20), så tøjet og skoene kan genanskaffes, når de enten er slidte eller er blevet umoderne.

BUDGET SKEMAER 2002

Hvilke udgifter dækker de enkelte skemaer

Her er en oversigt over, hvad de skemaer, der henvises til i teksten, dækker:

- **Skema A:** Personlige udgifter til fx mad og drikke, tøj og sko^{*)}, toiletartikler og frisør^{*)}, fritidsaktiviteter m.m.^{*)}
- **Skema B:** Husstandens udgifter til dagligvarer
- **Skema C:** Udgift til familiens fritidsaktiviteter^{*)}
- **Skema D:** Udgift til børnepasning
- **Skema E:** Udgift til spædbarnsudstyr
- **Skema F:** Udgift til kollektiv transport + cykel^{*)}
- **Skema G:** Udgift til bil.^{*)}

^{*)} Til disse udgifter er der også knyttet en opsparing, så det er muligt at genanskaffe de forskellige "goder", når de gamle er udslidte. Der er også en opsparing til fritidsaktiviteterne, herunder ferie.

- **Skema AA:** Opsparing til tøj og sko, toiletartikler, briller m.m. og egne fritidsaktiviteter
- **Skema CC:** Opsparing til familiens fritidsaktiviteter og varige forbrugsgoder fx husholdningsmaskiner
- **Skema FF:** Opsparing til genanskaffelse af cykler m.m.
- **Skema GG:** Opsparing til genanskaffelse af bil

Personlige udgifter

Udgift pr. person, kr. pr. måned

Skema A

	Mand 18-29 år	Kvinde 18-29 år	Mand 30-49 år	Kvinde 30-49 år	Mand 50-64 år	Kvinde 50-64 år
1. Mad og drikke for enlige og enlige med barn under 7 år, normal	2227	1764	2124	1696	2124	1696
1. Discount	1705	1351	1627	1299	1627	1299
1. Økologisk	3057	2422	2916	2328	2916	2328
1a. Mad og drikke for alle andre, normal	1970	1561	1879	1500	1879	1500
1a. Discount	1518	1203	1448	1156	1448	1156
1a. Økologisk	2801	2219	2671	2133	2671	2133
2. Tøj og sko, normal	427	367	313	327	373	327
2. Discount	259	251	195	201	199	201
3. Toiletartikler, frisør mv., normal	406	650	402	621	344	508
3. Discount	342	536	338	523	306	450
4. Leg og fritid for voksne med børn under 10 år, normal	745	751	692	698	0	0
4a. Leg og fritid for alle andre	824	821	727	724	663	660
Mad og drikke forøges, hvis gravid		1727		1667		
Mad og drikke forøges, hvis gravid, discount		1331		1285		
Mad og drikke forøges, hvis gravid, økologisk		2456		2370		
Mad og drikke forøges, hvis ammende		1864		1803		
Mad og drikke forøges, hvis ammende, discount		1437		1390		
Mad og drikke forøges, hvis ammende, økologisk		2650		2564		
Tøj reduceres, hvis barn nr. 2 arver [*]						
Tøj reduceres, hvis barn nr. 2 arver ^{**}						
Tøj reduceres, hvis barn nr. 2 arver [*]						
Tøj reduceres, hvis barn nr. 2 arver ^{**}						

Barn 0-1/2 år	Barn 1/2-1 år	Barn 1-2 år	Barn 3-6 år	Dreng 7-10 år	Pige 7-10 år	Dreng 11-14 år	Pige 11-14 år	Dreng 15-17 år	Pige 15-17 år	Mand Pens.	Kvinde Pens.
0	362	695	1028	0	0	0	0	0	0	1953	1576
0	278	535	792	0	0	0	0	0	0	1495	1207
0	498	988	1461	0	0	0	0	0	0	2680	2163
0	330	637	942	1171	1171	1351	1158	1613	1284	1727	1394
0	250	485	718	885	885	1020	874	1223	974	1331	1075
0	467	923	1365	1690	1690	1948	1670	2319	1847	2456	1982
697	697	434*	428**	443	423	427	470	423	399	45	106
509	509	237*	273**	265	281	259	303	273	274	23	76
415	342	327	88	112	112	157	239	268	541	356	491
406	331	215	73	98	98	135	167	221	457	318	438
68	68	71	271	509	509	0	0	0	0	0	0
68	68	71	271	509	509	606	615	511	520	124	128
		281*									
		150*									

Dagligvarer

Udgift pr. husstand, kr. pr. måned

Skema B

	En voksen	En voksen med 1 barn	En voksen med 2 børn	En voksen med 3 børn	Par	Par med 1 barn	Par med 2 børn	Par med 3 børn	Enlig pensionist	Par pensionister
Dagligvarer normal	298	284	351	411	301	397	496	573	298	301
Discount	273	246	302	352	261	338	423	485	273	261

Familiens fritidsaktiviteter

Udgift pr. familie, kr. pr. måned

Skema C

Anden familietype	En voksen	En voksen med 1 barn	En voksen med 2 børn	En voksen med 3 børn	Par	Par med 1 barn	Par med 2 børn	Par med 3 børn	Enlig pensionist	Par pensionister
	1122	1262	1277	1280	1260	1285	1300	1303	922	937

Udgift til børnepasning

Kr. pr. måned

Skema D

Dagpleje (0-2 år)	1901
Vuggestue	2424
Børnehave	1364
Aldersintegreret institution (0-2 år)	2367
Aldersintegreret institution (3-5 år)	1360
Aldersintegreret institution (6-14 år)	948
Fritidshjem	893
Skolefritidsordning	1016

Der ydes 50% reduktion på udgiften til barn nr. 2 beregnet ud fra den billigste plads. Priserne stammer fra Danmarks Statistiks Nøgletal og der er tale om et gennemsnit.

Udgift til spædbarnsudstyr

Kr. i alt

Skema E

	Første barn	Andet barn	Tredje barn	Fjerde barn
1. Købt nyt udstyr	21.342	2.114	7.184	8.635
2. Arvet udstyr	6.917	6.917	6.917	6.917
3. Købt brugt udstyr	11.261	0	0	0

1. Købt nyt udstyr: Udstyr, der er nyt og ikke er erstattet af andet udstyr. Udstyr, der er erstattet af andet udstyr, er ikke medtaget i denne kategori.
2. Arvet udstyr: Udstyr, der er arvet fra andre personer. Udstyr, der er arvet fra andre personer, er ikke medtaget i denne kategori.
3. Købt brugt udstyr: Udstyr, der er købt brugt. Udstyr, der er købt brugt, er ikke medtaget i denne kategori.

Udgift til transport

Kr. pr. måned

Skema F

Månedskort, voksen	495
Klippekort, 20 klip, voksen	330
Klippekort, 10 klip, barn 11-16 år	83
Cykel, voksen	43
Cykelhjelm barn 7-17 år	43
Månedskort, pensionist	248
Klippekort, pensionist	150

Taksterne er fra Ribe amt, der ligger på et gennemsnit af amternes niveau.

Udgift til bil

Kr. pr. måned

Skema G

	Mindre bil 10.000 km pr. år	Mindre bil 15.000 km pr. år	Mindre bil 25.000 km pr. år	Større bil 15.000 km pr. år	Større bil 25.000 km pr. år
Benzin	443	664	1107	664	1107
Dæk	202	202	302	270	405
Vedligeholdelse	236	472	708	563	844
Forsikring	765	765	765	864	864
Ejerafgift	162	162	162	162	162
Vask og parkering	208	208	208	208	208
I alt	2016	2473	3552	2731	3590

Biler indregnes på baggrund af kørselsstatistik

167 www.tak.dk

Læg jeres eget budget

Vores indtægter pr. måned - udfyld selv:

	Min indtægt	Din indtægt	Samlet indtægt
Løn efter skat			
Børnebidrag			
Børnetilskud			
Underholdsbidrag			
Boligsikring			
SU			
Bistandshjælp			
Kontanthjælp			
Pension			
Folkepension			
ATP			
Øvrige indkomster fx bidrag fra voksne børn, der bor hjemme			
I alt indkomster pr. måned			

Læg jeres eget budget

Udgifter pr. måned - udfyld selv

	Udgifter i dag	Forbrugerinformationens tal	Nyt budget
1. Mad og drikke (skema A)			
2. Tøj og sko (skema A)			
3. Toiletartikler og kosmetik (skema A)			
4. Dagligvarer (skema B)			
5. Leg og fritid (skema A)			
6. Familiens fritidsaktiviteter (skema C)			
7. Varige forbrugsgoder (skema CC)			
8. Børnepasning (skema D)			
9. Spædbarnsudstyr (skema E)			
10. Transport (skema F)			
11. Bil (skema G)			
12. Tobak			
I alt			
13. Bolig			
Husleje/termin			
El & gas			
Varme			

Vand, renovation			
Ejendomsskatter			
Vedligeholdelse			
14. Lån, afdrag og renter			
15. Forsikringer			
Familie			
Ulykke			
Hus			
16. Fagforening og a-kasse			
17. Opsparing til pension o.l.			
18. Opsparing			
Individopsparing (skema AA)			
Familieopsparing (skema CC)			
Transportopsparing (skema FF og GG)			
19. Andre udgifter			
Udgifter i alt			
Indtægter i alt			
Overskud/underskud			

Opsparingskema

Opsparing pr. person, kr. pr. måned til tøj og sko, toiletartikler og fritidsaktiviteter

Skema AA

	Mand 18-29 år	Kvinde 18-29 år	Mand 30-49 år	Kvinde 30-49 år	Mand 50-64 år	Kvinde 50-64 år
Opsparing tøj og sko, normal	181	188	271	214	249	200
Opsparing tøj og sko, discount	140	127	192	151	189	137
Opsparing toiletartikler m.m., normal	22	7	25	10	42	27
Opsparing toiletartikler m.m., discount	20	5	23	9	33	19
Opsparing leg og fritid, normal	51	51	36	36	21	21
Opsparing i alt, normal	254	246	331	259	312	247
Opsparing i alt, discount	211	183	251	195	242	176

Opsparingskema

Opsparing pr. familie, kr. pr. måned til familiens fritidsaktiviteter og varige forbrugsgoder

Skema CC

	En voksen	En voksen med 1 barn	En voksen med 2 børn	En voksen med 3 børn	Par	Par med 1 barn	Par med 2 børn	Par med 3 børn	Entlig pensio- nist	Par pensio- nister
Familiens fritidsaktiviteter	404	424	455	543	424	455	543	642	202	222
Varige forbrugsgoder, normal	720	888	1028	1177	863	1040	1295	1502	590	731
Varige forbrugsgoder, discount	632	791	906	987	765	969	1161	1318	501	634

Barn 0-1/2 år	Barn 1/2-1 år	Barn 1-2 år	Barn 3-6 år	Dreng 7-10 år	Pige 7-10 år	Dreng 11-14 år	Pige 11-14 år	Dreng 15-17 år	Pige 15-17 år	Mand Pens.	Kvinde Pens.
0	0	0	0	25	27	26	28	112	99	449	343
0	0	0	0	18	22	19	24	90	90	289	224
2	2	2	6	7	7	7	7	22	7	41	34
2	2	2	4	5	5	5	5	20	5	33	25
0	0	0	0	15	15	41	41	73	73	14	14
2	2	2	6	47	49	74	76	207	179	504	390
2	2	2	4	38	42	65	69	183	169	336	263

Opsparingskema

Opsparing pr. familie, kr. pr. måned til genanskaffelse af cykler m.m.

Skema FF

Opsp. cykel, voksen	51
Opsp. cykel, barn	33
Cykelstol m.m., barn 1-6 år	17

Opsparingsskema

Opsparing, kr. pr. måned til genanskaffelse af bil

Skema GG

	Mindre bil 10.000 km pr. år	Mindre bil 15.000 km pr. år	Mindre bil 25.000 km pr. år	Større bil 15.000 km pr. år	Større bil 25.000 km pr. år
Opsparing	1042	1389	2083	1667	2381

Hjælpekema til personlige udgifter

Hent tallene i skemaet

	Forbrugerinformationens tal for jeres familie	Egne udgifter
Mad og drikke		
Tøj og sko		
Toiletartikler m.m.		
Leg og fritid for voksne med et barn under 10 år		
Leg og fritidsaktiviteter for alle andre		

Hjælpekema til toiletartikler, frisør m.m.

Forbrugerinformationens udgifter pr. måned	Kr.	Egne udgifter pr. måned
Kvinder: personlig hygiejne	129 - 205	
Kvinder: makeup m.m.	68	
Mænd: personlig hygiejne, herunder barberartikler	111 - 116	
Voksne: frisør	111 - 167	
Voksne: briller og solbriller	5 - 50	
Børn: papirbleer	239 - 361	
Frisør	16 - 66	
Andet		

Hjælpekema til familiens fritidsaktiviteter

Forbrugerinformationens udgifter	Kr.	Egne udgifter
Avis pr. kvartal	870	
Ugeblad pr. stk.		
Tv- og radiolicens, halvårlig	989	
Hybridnet, pr. mdr.		
Lotto m.m.	Pr. række 2,50 – min. 2 rækker	
Kat, mad m.m., pr. mdr.		
Sommerhus, 1 uge	3.390	

Udgift til vask

Udgifter til vask for en 4-personers familie

Elforbrug pr. år – 209 kWh a 1,66 kr.	347 kr.
Vandforbrug pr. år – 11,1 m ³ a 32,08 kr.	356 kr.
Vaskemiddelforbrug pr. år – 225 vaske a 1,25 kr.	281 kr.
Årlige driftsudgifter (1125 kg vasketøj)	984 kr.
Driftsudgifter pr. kg tøj/pr. vask	0,87 kr./ 4,37 kr.
Faste udgifter til vaskemaskinen:	
Anskaffelsespris 6.000 kr.	
Funktionstid 11 år.	
Afskryvningstid 7 år.	
Årlige omkostninger 13,75%.	
Afskrivning og forrentning	1388 kr.
Forsikring incl. selvrisiko og reparationsudgifter	100 kr.
Faste udgifter pr. år, i alt	1488 kr.
Faste udgifter pr. kg tøj/vask	1,32 kr./6,61 kr.

Driftsudgifter + faste udgifter pr. kg tøj/vask 2,19 kr./10,95 kr.

Hvad koster det at låne?

Låntid 3 år

Udgifter ved optagelse og forrentning af et lån på 30.000 kr.

Lånebeløb 30.000 kr. Tilbagebetaling over 5 år	Årlig nominal rente %	Oprettelses- omkostninger kr.
KONTOKORT		
Ikea	16.08	
Ilva	22.42	50
Kontantlån i Magasin	22.41	
Acceptcard – max. tilbagebetalingsperiode: 4 år	23.00	100
HURTIGLÅN		
Ekspreslån i finansieringsselskab (HandelsFinans)	24.60	
KASSEKREDIT		
BG Bank Privat laveste rente	9.04	
BG Bank Privat højeste rente	15.03	
Nordea laveste rente	7.71	500
Nordea højeste rente	13.65	500

Udgift til tørring

172 tørringer pr. år à 5 kg tøj i alt 860 kg tøj

Udgifter til tørring for en 4-personers familie

Elforbrug pr. år – 516 kWh à 1,66	857 kr.
Arlige driftsudgifter pr. kg tøj/tørring	1,00 kr./5,00 kr.
Faste udgifter til tørretumbleren: Anskaffelsespris 4000 kr. Funktionstid 11 år Afskrivningstid 7 år Arlige omkostninger 13,75%	
Afskrivning og forrentning	
Forsikring incl. selvrisiko og reparationsudgifter	100 kr.
Faste udgifter pr. kg tøj/tørring	1,26kr/6,30 kr.

Driftsudgifter + faste udgifter pr. kg tøj/tørring 2,26 kr./11,30 kr.

AOP (Arlige omkostninger i %) på kassekredittarbejde er beregnet som om de er afdragt i løbetiden. I eksemplet er kassekreditrenterne dog annuitet afdragt for sammenlignelighedens skyld.

Der er forudsat at kassekreditrenterne er udlånt i 10 år.

Kilde: Oplysninger indhentet af Forbrugerrådet Danmark, januar 2002.

Årligt gebyr kr.	Gebyrer pr. mdr. kr.	Årlige omkostninger i % (AOP)	Samlede bruttoomk. efter 5 år, kr.	Samlede tilbagebet. beløb efter 5 år, kr.
125	20	18.3	14,647	44,647
	10	23.2	18,719	48,719
	12	23.3	18,800	48,800
		23.2	(18.575)	(48.575)
		24.6	19,919	49,919
		9.0	7,361	37,361
		15.0	12,456	42,456
		8.1	6,253	36,253
		14.2	11,267	41,267

Peter flytter ind hos Rosa

Peter på 30 år skal flytte sammen med Rosa og hendes 2 børn. Hvor meget skal han egentlig betale om måneden som sin del af de samlede husholdningsudgifter:

Mad og drikke	kr. 1.736
Toiletartikler	kr. 427 incl. frisør
Dagligvarer	kr. 145
Familiens fritidsaktiviteter	kr. 768
Varige forbrugsgoder	kr. 202
I alt	kr. 3.278 *)

*) Tallene i dette skema henviser til de udregninger som CASA har foretaget, hvor der er taget hensyn til de fordelte, der er forbundet med, at man bor flere sammen, de såkaldte "stordriftfordele". Hvis I vil se tallene, kan I finde dem på vores hjemmeside www.fi.dk.

Toiletartikler, frisør m.m.

Sådan er udgifterne beregnet

(skema A side 12)

Her finder I udgifterne til de artikler, man bruger til personlig pleje fx tandpasta, toilet-papir, hårshampoo, hygiejnebind, deodorant og parfume. Bler til den mindste er også placeret her, dog kun i fuldt omfang til 6 måneders alderen, da vi går ud fra, at udgiften til bleer bliver reduceret, når barnet begynder i en eller anden form for daginstitution.

I denne gruppe finder I også udgift til prævention, hovedpinepiller, et halvårligt tandeftersyn med tandrensning, briller, solbriller og frisør. Der er ikke regnet med udgift til fx receptpligtig medicin eller egentlig tandbehandling. Vi har målt priser både i normalbutikker og i discountbutikker. Vi har bestræbt os på, at finde de samme mærkevarer i begge slags butikker, og hvor det ikke har været muligt fundet en tilsvarende vare. Brug hjælpeskemaet side 23, hvis I har andre udgifter i jeres husstand.

Hvis I vil lave en opsparing, så I fx har til briller og toiletartikler m.m., når disse skal fornyes, skal I bruge skema AA til opsparing.

SPARERÅD

Der kan selvfølgelig også spares på toiletartiklerne, frisøren og tandbehandlingerne, men rådene er knapt så mange som under Mad og drikke og Tøj og sko.

- Køb ind i store portioner, særlig når der er "slagtilbud" – men det kræver lagerplads og penge på lommen
- Prøv om en billigere vare kan tilfredsstille jeres smag og behov fremfor en langt dyrere mærkevare
- Lav et pristjek hvis I skal have briller – der er penge at spare ved at se sig om fx i Sverige, hvis man ikke bor for langt væk
- Spørg tandlægen om prisen på tandbehandling – og sammenlign med andre
- Køb jeres håndkøbsmedicin i supermarkedet, på tankstationen eller hos materialisten – det er det generelt billigere, hvis I ikke skal have store portioner
- Har I flere børn i familien, så hold øje med hvornår "væddemærket" er på tilbud – her kan der lade sig gøre at spare kroner
- På Forbrugerinformationens hjemmeside www.fi.dk kan I finde oplysninger om muligheder for mange af de toiletartikler som er omfattet.

Dagligvarer

Sådan er udgifterne beregnet (skema B side 14)

Denne udgift bidrager hele husholdningen til. Der er priser fra én person op til et par med tre børn. Hvis jeres husholdning ikke svarer til nogle af de eksempler, I finder her, kan I "danne" jeres egen familie ud fra skemaet. Under gruppen dagligvarer hører alle de varer, som bliver forbrugt samtidig med, at de bliver brugt fx køkkenruller, opvaskemiddel, vaskepulver og kaffefiltre. Det er også varer med en relativ kort levetid, som man typisk køber i forretninger med dagligvarer fx skure-svampe, elpærer og batterier. Der er målt priser både i normalbutikker og i discount-butikker.

Da Forbrugerinformationens husholdnings-budget ikke indeholder udgifter til boligens vedligeholdelse, er maling, gulvlakker osv. ikke medtaget.

SPARE- OG MILJØRÅD

- Papirvarer m.m. er generelt billigere i lavprismagasinene – og ofte på tilbud
- Varer med miljømærkerne "Blomsten" eller "Svanen" er et godt valg, ikke kun for familien, men også for miljøet – generelt koster det ikke mere at spare miljøet
- Det er utroligt så få pudse-, polere- og rengøringsmidler, man kan nøjes med. Mange specialprodukter er meget dyre og ikke bedre end dem, der findes i enhver husholdning – fx opvaskemiddel til pletfjerning og universalkræm til de fleste rengøringsopgaver
- Brug madkasser i stedet for aluminiumsfolie, det er ikke bare billigere, men også mere miljøvenligt
- I Forbrugerinformationens testdatabase på www.fi.dk/test kan I finde oplysning om sammensætningen af mange af de produkter, som vi bruger i vores husholdning, ligesom der også er test af produkterne
- Se flere råd om hvordan du sparer på dagligvarerne i Forbrugerinformationens håndbog om økonomi – få flere råd, mindre stress og mere besked-serien

Leg og fritidsaktiviteter

For den enkelte

Sådan er udgifterne beregnet

(skema A side 12)

Her finder I udgifter til de aktiviteter, der er knyttet til den enkelte person i husstanden. Mange vil kalde dette for "lommepengene". Børn under 10 år deler her udgifter med faren/moren, da børnenes aktiviteter i denne aldersgruppe langt hen ad vejen hører sammen med forældrenes.

Til disse udgifter hører fx: kontingenter til foreninger, sportsudstyr, biograf- og teaterbilletter, køb af bøger, cd'er m.m. Også udgifter til telefonsamtaler både på mobiltelefon, fastnettelefon, taletidskort og internettid er placeret her, men hvis I har et fastnetabonnement, hører dette til de udgifter, man er fælles om under familiens fritidsaktiviteter.

I denne gruppe har vi også gjort det muligt at lave en opsparing, så I fx kan erstatte sportsudstyret, når det gamle er udslidt. (Skema AA side 20).

Fælles

Sådan er udgifterne beregnet

(skema C side 14)

Husstandens fælles udgifter til aktiviteter i fritiden er fx: radio- og tv-licens, fastnettelefon- og avisabonnement, gaver, ferie og udgifter i forbindelse med at holde et husdyr. Forbrugerinformationens husholdningsbudget har regnet med en kat.

Udgifterne til ferien er i vores budget sat til det, der svarer til at holde ferie i et lejet sommerhus i Danmark. Hvis I har andre vaner, skal I blot sætte jeres egne tal ind i hjælpeskemaet side 23.

SPARERÅD

-
- På Telestyrelsens hjemmeside www.tst.dk og i folderen "Hallo Hallo - ved du, hvad det koster?" (også fra Telestyrelsen) kan I undersøge, om I kan få reduceret jeres telefonudgifter ved at skifte til et andet teleselskab
 - Hvis I ikke har noget imod at "zappe" fra den ene avis til den anden, så er der store rabatter at hente ved at skifte dagblad en gang i mellem. Husk at afbestille avisen, når tiden er gået, ellers klapper fælden
 - Mange biografer har "billig dage", og filmen er jo den samme. Der er også billigere teaterbilletter at hente nogle steder, hvis man kan vente med at købe billetterne til lige før forestillingen - man risikerer dog at blive skuffet, hvis der er udsolgt
 - Det er hyggeligt at give gaven, men det er væmmeligt at blive ruiberet bare fordi, det fx er jul, og fordi man hele tiden skal overrække hinanden. Mange familier har diskuteret sig frem til et gavebudget, hvor alle kan være med - men det kræver faktisk at finde noget til en tier!
 - Hvis feriebølgen træder ind i familien - der findes bureauer, der organiserer sådanne "byttebølger" og det er normalt billigere.

Til denne gruppe udgifter er også knyttet en opsparing. (Skema CC side 20).

Varige forbrugsgoder

Sådan er udgifterne beregnet

(skema CC side 20)

Denne udgift er ligeledes en fælles udgift for hele husstanden. Beløbet til de varige forbrugsgoder skal udelukkende bruges til genanskaffelse af de ting, som i forvejen findes i husholdningen, idet det er en forudsætning for hele husholdningsbudgettet, at husholdningen er etableret. Opsparingen skal altså bruges, når fx møbler, hårde hvidevarer, tekstiler – herunder gardiner, duge, håndklæder og viskestykker – skal skiftes ud. Til de varige forbrugsgoder hører fx computer, printer, tv, musikanlæg, alt udstyr til madlavning og spisning, nemlig komfur og køleskab, gryder og pander, bestik og service. I husstande med børn er der også medregnet en opvaskemaskine. Alt hvad der skal til for at kunne sove: seng, madrass, dyner, puder og sengelinned er også med i regnestykket.

Til tøjvask er der for husstande med én person regnet med vask på møntvask eller fællesvaskeri. For husstande over én person er der regnet med vask i egen maskine. Udgift til vask i egen maskine kan man finde i tabellen nedenunder. Endvidere er et mindre udvalg af værktøj fx hammer, skruetrækker og knibtang, indregnet.

SPARERÅD

- Kontroller priserne før køb af hårde hvidevarer på www.hvidevarepriser.dk, så I ikke kommer til at betale mere end højst nødvendigt. "prutte" om prisen under alle omstændigheder – nogle forretninger er meget dyrere end andre
- Undersøg i Forbrugerinformationens testdatabase www.fi.dk, om der foreligger nyere test af det, I står for at skulle købe fx tv – testene afslører nogle gange store pris- og kvalitetsforskelle
- I kan også melde jer ind i en indkøbsforening. På nettet kan I fx prøve www.forbrugerliv.dk
- Det kan også betale sig at vente med at bruge pengene på nye investeringer, til udsalget starter
- Det er uøkonomisk at leje hårde hvidevarer, tv o.l. i stedet for at eje. Hvis man lejer, har man i løbet af få år betalt fx tv et flere gange i forhold til, hvad det koster at købe fra nyt
- Det er også muligt at købe brugte møbler, der kun er lidt brugt og til en langt lavere pris, end det de koster i butikkerne fx på loppemarkeder eller i genbrugsbutikker/maskandisere
- Auktionshandel er også en mulighed for at få spændende ting billigt – men husk at moms og porto skal lægges til på pris, der bliver givet

Vaskeudgifter (for en 4-personers familie)

Energistyrelsen har udvalgt to maskinmodeller til fordeling på alle forskellige vaskeprogrammer. Prisen er beregnet ud fra en 4-personers familie med en 1400 ml vaskemaskine.

23 vaske varer til 6 kg
 70 vaske varer til 5 kg
 129 vaske varer til 5 kg
 dvs. 226 vaske varer til 5 kg tøj

Når de driftsudgifter og de faste udgifter indregnes i prisen for vask, udvaskning bliver det 4,45 kr. pr. kg tøj og 10,25 kr. for 6 kg tøj.

Balancen er fremkommet som vist i tabellen side 24.

Børnepasning

Sådan er udgifterne beregnet (skema D side 15)

I skemaet finder I en oversigt over udgifter til børnepasning i de forskellige former for institutioner. Der ydes 50% reduktion på udgiften til barn nr. 2 i forhold til den billigste plads. Priserne stammer fra Danmarks Statistiks Nøgletal og er gennemsnitspriser i Danmark.

Spædebarnsudstyr

Sådan er udgifterne beregnet (skema E side 15)

Her er udelukkende medtaget det udstyr, som er knyttet til det helt lille barn, men ikke tøjet og hygiejneartiklerne. Det er altså det udstyr, der skal til for at barnet kan sove, spise, blive puslet og transporteret: seng, barnevogn, dyne, høj stol, bestik, tallerkener og sutteflasker, puslebord, potte og bæresele og autostol – samt i mindre omfang sikkerhedsudstyr fx trappe- og vinduesgitre og komfurskærm. Udgift til spædebarnets tøj, hygiejne m.m. er derimod placeret under de separate udgiftsposter. Papirbleer findes fx under toiletartikler m.m.

Transport

Sådan er udgifterne beregnet (skema F og G side 16)

Denne post rummer udgifter til kollektiv transport (måned- eller klippekort til 3 zoner, cykel samt privat bilkørsel (anskaffelse og drift)).

Skema FF side 21 er en opsparingskonto til cykel. I kan ikke finde priser på anskaffelse og brug af hverken motorcykel eller knallert. Taxakørsel eller flybilletter er heller ikke medregnet her.

SPARERÅD

-
- Sørg for at jeres cykellåse hører til de godkendte, så I får cyklen erstattet, hvis den bliver stjålet
 - Køb en brugt cykel på auktion, hvis den kun skal bruges til transport til og fra stationen
 - Køb buskort eller rabatkort – her er rigtig mange penge at spare
 - Undersøg om jeres bilforsikring har "en rimelig pris". Er I i tvivl, kan I sammenligne priser på www.forsikringsluppen.dk
 - Der er mere end en tusindløp om året at spare ved selv at vaske bilen
 - Køb energioekonomisk – hurtig acceleration og hidsige opbremsninger hiver benzinen op af benzintanken i en ruf og slider mere på dækkens mønster end et roligere tempo
 - Efter en koldstart bruger bilen de første 6-7 km 20-100% mere benzin end ellers – afhængig af temperaturen
 - Undersøg om det er muligt at lave "samkørsel" på jeres arbejdspladser – det mindsker både udgifterne og morgenstressen
 - Tjek om du betaler den rigtige pris for benzinen på www.fi.dk

I skemaet over biludgifter er der valgt priser både for en mindre bil, en Peugeot 206 og en større bil, Peugeot 307.

Skema GG side 22 angiver, hvor meget man skal sætte til side pr. måned, hvis man vil have penge stående, når den gamle bil skal erstattes. Levetiden sættes til 10 år for den større bil og 9 år for den mindre ved kørselsbehov på 15.000 km pr. år. Hvis der køres 30.000 km i stedet for 15.000 km pr. år, reduceres levetiden med 3 år. Hvis der køres 10.000 km, sættes levetiden til 12 år.

Læg jeres eget budget

Budget giver overblik

Et budget giver overblik over jeres indtægter og udgifter og er et nyttigt redskab, hvis I har lyst til – eller måske er tvunget til – at ændre på jeres økonomiske hverdag. Med budgettet får I et bedre indblik i jeres udgifter. Måske kan I skære ned på posterne og bruge penge til noget andet, som I mere har lyst til.

Sådan starter I

Hvis I bor flere sammen, som har fælles økonomi, så indkald alle. Ryd spisebordet, lav en god kande kaffe, saml alle jeres kvitteringer sammen og andre bilag, som skal bruges ved budgetlægningen – og tag fat! I kan bruge skemaet side 17, så er der større chance for, at I får alle indtægterne med.

Kig først på plussiden

Plussiden – gode råd

Det kan betale sig at undersøge følgende:

- Hvis I bor til leje, får I så den boligsikring, I er berettiget til?
- Hvis I er ejere, kan det så betale sig at omlægge lånene i huset/lejligheden? Tal med jeres bank og tjek, hvad det koster at låne penge på Forbrugerinformationens forbrugerportal www.fi.dk/priser/bankpriser
- Har I de rigtige trækprocenter og fradrag fra fx renter?
- Har I voksne, hjemmeboende børn, der enten betaler for lidt eller slet ikke betaler, kan I finde udgiften til fx mad og drikke i Forbrugerinformationens husholdningsbudget side 12. På den måde kan I skaffe en mindre kompensation for udgiften

- Kan I øge jeres arbejdstid og dermed også jeres indtægter? Vær opmærksom på, at ikke alle pengene går "lige ned i foret". Skatten bliver formentlig højere, og I får ganske givet øgede udgifter til fx mad, da det er dyrere at handle og lave mad, når tiden er knap, ligesom I måske også får ekstra udgifter til børnepasning mv.

Minussiden

Jeres udgifter pr. måned

Nu er I nået til udgiftssiden, og her kan I bruge skema side 12-13. Hvis I ikke har tal på alle udgiftsposterne, kan I benytte husholdningsbudgettets tal som en rettesnor for, hvor meget de enkelte udgiftsposter fylder. Det er ikke det samme som at sige, at det skal de fylde. Hvis man ønsker at spare mere på udgifterne, end vores budget tilsiger, kan man naturligvis bare gøre det.

Regnskabsbog

Det kan være en god ide at føre regnskabsbog i et par uger. Så får I sort på hvidt, hvor meget wienerbrødet, colaen og chokoladen koster. Prøv det!

- Hvis jeres budgetlægning ender med et underskud, eller I måske gerne vil ændre på nogle af udgifterne, så har I nu et solidt grundlag til brug for en nøjere granskning af de enkelte udgiftsposter.

Minussiden – gode råd

Gennemgå omhyggeligt alle jeres udgiftsposter én for én, og undersøg om nogle af dem kan undværes eller bare skæres ned til noget mindre.

- Hvis I har meget klatgæld fra forskellige afbetalingsordninger, så betaler I ganske givet høje renter, administrationsgebyrer og ind i mellem måske også rykkergebyrer. Alle poster får det til at løbe op. Tal med jeres bank om at få en kassekredit, så I kun får én kreditor i stedet for mange. Under

søg de forskellige lånemuligheder på www.fi.dk/priser/bankpriser

- I nedenstående eksempel kan I se, hvor meget det kan koste at låne penge til forbrug
- Forhåbentlig kan mange af rådene under de forskellige udgiftsposter hjælpe med til at sætte udgifterne ned
- En høj elektricitetsregning kan reduceres ved at gå over til elsparepærer, efterhånden som de almindelige pærer går i stykker. På Elsparefondens hjemmeside www.a-paere.dk kan I se, hvilke pærer, der er blevet bedst placeret
- Standby funktionen til tv m.m. sluger meget strøm – sluk for den
- Jeres udgifter til varme og varmt vand kan også mindskes ved fx at lukke for varmen ved udluftning og ved at bruge det varme vand med omtanke
- Der er også penge at spare, hvis I sparer på vandet

Så meget koste det at låne:

Hvis I skal ud at låne penge, er det en god ide at undersøge markedet grundigt, før I bestemmer jer, det er nemlig dyrt at svinge kontokortet.

Der er kortfristede og langfristede lån. De kortfristede lån er typisk knyttet til afbetalingskøb og ekspreslån, mens de langfristede lån fx kan være boliglån eller studielån.

Ved oprettelse af et kontokort eller et hurtiglån undersøger udbyderen hos et kreditoplysningsbureau om I er registreret som dårlige betalere. Desuden skal man opgive antallet af hjemmeboende børn, adresse, telefonnummer og antal flytninger osv. På baggrund af svarene vurderes det, om man er en god betaler.

Pas på når annoncer lokker med "rentefri kreditter". Til denne form for kredit er der ofte knyttet meget høje stiftelsesgebyrer og høje månedlige administrationsbidrag. Ingen af de udgifter kan I trække fra på jeres selvangivelse, mens renter kan trækkes fra i skat.

Generelt er det billigere at låne penge i banken til den nye investering, man gerne vil foretage. Tal med jeres bank, om det er muligt at få en kassekredit. Undersøg vilkårene for lånet, nemlig stiftelsesomkostninger og renter og sammenlign beløbet med andre banker. Måske kan I få lånet billigere i en anden bank.

Undersøg hvad det koster at låne på Forbrugerinformationens hjemmeside www.fi.dk/priser.

Sæt pris på de unge – og på den nye samlever

Forbrugerinformationens husholdningsbudget kan også bruges, hvis man fx skal sætte pris på mad og drikke til hjemmeboende unge mennesker, eller hvis man skal til at betale for sit ophold i en allerede eksisterende familie – se eksempel på side 26.

Nyttige henvisninger og adresser

Til sidst nyttige henvisninger til Forbrugerinformationens håndbøger "Ren besked" samt adresser på forskellige institutioner, der er gode at have, hvis I vil vide mere:

REN BESKED:

God Økonomi
Huslig lykke
Grøn rengøring
På pletten
Vask og vaskemidler
Bedre kost mere motion
Slankemad
Slankemad for mandfolk
Sund mad fra starten
Sunde børn leger bedst
Børneudstyr
Længe leve det sunde liv
Om at flytte hjemmefra
Tal og tider i køkkenet

ADRESSELISTE:

Forsikringsoplysningen

Amaliegade 10
1256 København K
Tlf.: 33 43 55 00
www.forsikringsoplysningen.dk
– oplysninger og spørgsmål vedrørende forsikringer

SUstyrelsen

Danasvej 30
1910 Frederiksberg C
Tlf.: 33 26 86 00
– henvendelse om størrelsen af SU-ydelser m.m.

Ældre Sagen

Vester Farimagsgade 15
1606 København V
Tlf.: 33 96 86 86
www.aeldresagen.dk
– her kan man tegne medlemskab til organisationen samt indhente informationer om ældreområdet

KLAGEMULIGHEDER:

Huslejenævnet

Larslejstræde 2
1451 København K
Tlf.: 33 13 69 05
– klager vedrørende lejelejligheder i København.
I andre kommuner kontakter man det lokale huslejenævn

Pengeinstitutankenævnet

Østerbrogade 62, 4. sal.
2100 København Ø
Tlf.: 35 43 63 33
– klager over banker og sparekasser; gebyrspørgsmål, dårlig bankrådgivning m.m.

Den sociale ankestyrelse

Amaliegade 25
1256 København K
Tlf.: 33 41 12 00
– klager over afgørelser truffet af kommunernes socialforvaltninger fx vedrørende kontanthjælp, førtidspension m.m.

Tegn et abonnement – eller giv en ven et gaveabonnement

Du får 6 forbrugerhåndbøger ind gennem
brevsprækken for 75 kr. i 2002

Abonnementet følger kalenderåret. Så snart vi har modtaget din bestilling, får du tilsendt de pjecer, der er udkommet tidligere på året.

Bestilling af abonnement kan ske enten ved indsendelse af kuponen på fax 70 13 13 50, via e-post bestilling@fi.dk eller på telefon 70 13 13 40 hele døgnet.

Ja tak! Jeg vil gerne bestille et

Abonnement Gaveabonnement

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. _____ By: _____

Modtager af gaveabonnement

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. _____ By: _____

Sendes ufrankeret
modtageren
betaler portoet

Forbrugerinformation

Amagerfælledvej 56

2300 København S

Tlf. (045) 76 10 10

Agenda for mødet i Folketingets Retsudvalg den 3. marts 2005 kl. 15.00

Jeg vil gerne sige tak til Folketingets Retsudvalg, fordi jeg i dag står her som repræsentant for de svage som søger gældssanering. Justitsministeren og Konkursrådet burde tildeles en stor buket røde roser og megen ros for betænkning om gældssanering nr. 1449 samt lovudkast L 10.

Positive forslag er mange, bl.a.

- At børns nettooverskud indgår ikke i husstandsindtægten.
- Samlever og ægtefælle, som ikke har været med i gældsstiftelsen, heller ikke.
- Præklusivt proklama (kravene bortfalder) indgår også.
- Hvis fremtidige indtægter uforskyldt nedsættes, kan sagen genoptages.
- Ensartet rådighedsbeløb i hele landet osv.

Flot arbejde fra Justitsministeren og Konkursrådet!

Der er dog nogle torne, som skal trækkes ud, før Danmark igen kommer i en førerposition i Norden. Her skal omtales 8 områder:

1. Lidt baggrund, tal og historie
2. Et anstændigt, Acceptabelt leveniveau
3. Offentlig budget- og gældsradgivning
4. Pantefordringer
5. Nyt Skema
6. Skat, renter
7. Iværksættere
8. Visioner

1. Lidt baggrund, tal og historie

Der er ca. 5000 mennesker som søger gældssanering i Danmark om året, hvoraf kun 30 % eller 1.500 får g.s. 3.500 nægtes gældssanering.

Min indfaldsvinkel til mit input til Folketingets Retsudvalg omkring L 10 er:

Har Skrevet bogen "Vejen til gældssanering – undgå faldgruber" 2001

Har skrevet artikler om emnet i "Fuldmægtigen" og "Pantefogeden"

Har hjulpet ca. 100 mennesker gennem "skærsilden" til gældssanering de sidste 2 år, har bl.a. vundet 3 landsretssager.

Dertil kommer, at jeg jævnligt er i faglig kontakt med eksperter på området Hans Engberg, Lilian Hindborg, Alex Nymark, Jens Paulsen og Lars Nörmark (Malmö).

Dette kun for at fortælle Retsudvalget, hvor vigtigt det er, at en ansøger om gældssanering har kvalificeret modspil, når dette menneske med sparsom viden om emnet står overfor skifterettens dommeren. **Derfor Offentlig budget- og gældsrådgivning**

I de 20 år, den nuværende gældssaneringslov har virket, har ca. 120.000 søgt gældssanering svarende til befolkningen på Lolland og Falster eller hele Aalborgs befolkning. Kun 30 % har fået gældssanering eller ca. 36.000 mennesker.

Tænk den tanke, hvis landsgennemsnittet var som i Fåborg Skifteret på over 60 %? Så havde dobbelt så mange fået et nyt og bedre liv, med mulighed for at bidrage positivt til samfundet. Den forsker, som vil give svar på hvorfor Sø- Handelsretten kun har ca. 18 %, der får gældssanering, vil blive berømt.

Forslaget til den nye L 10 vil hjælpe på vej med faste retningslinjer, således at der sker en mere ensartet sagsbehandling i de enkelte retskredse. Der er i dag spæde tegn i positiv retning. Håbet er, at også dommerstanden får en ensartet bedømmelse, f.eks. (som i Fåborg) hvor indledning af en gældssanering er "på vippen", at lade kreditorerne afgøre sagen.

2. Et anstændigt, Acceptabelt leveniveau

Jeg har læst Politiken den 2. januar 2005 "Hvordan finder man en metode til at måle fattigdom?" skrevet af Finn Kenneth Hansen og Henning Hansen. Jeg har talt med begge. Vi er enige om, at gældssanering ikke er fattigdom.

Finn Kenneth Hansen og Henning Hansens definition, som jeg kan tilslutte mig er:

"Et budget, der angiver et acceptabelt leveniveau, vil være et forbrug, som afspejler et nødvendigt og beskedent forbrug i forhold til en aktiv deltagelse i samfundet, og som er bredt accepteret i befolkningen."

Statsministeren vil ikke tale om fattigdom. Jeg synes selv, at det er et vederstyggeligt ord, som sætter mennesker i "bås".

Min kongstanke er, at vi får en åben diskussion om, hvad et anstændigt acceptabelt leveniveau indeholder. Gerne i forbindelse med lovudkast om gældssanering L 10. De nye tal skal efterleves af skifteretter – social - kriminalforsorgen, så ens tal benyttes fra Skagen til Gedser. **En stor administrativ lettelse.**

I samarbejde med Inge Norus Forbrugerinformationen har jeg prøvet med udgangspunkt i pjecen "Ren besked" at komme med et bud på et anstændigt acceptabelt levestandardniveau for ansøger til gældssanering se nærmere bilag 1. Hovedtallene kan opgøres således (discountmodel):

<u>I 2002-tal</u>	<u>Mor+1barn pr. dag</u>		<u>Far+1 barn pr. dag</u>	
Acceptabelt anstændigt levestandardniveau	7.648	251	7.835	257
-rådgivningsbeløb punkt 15 bilag 1	-5.630	185	-5.630	185
Neg. Rådgivningsbeløb	<u>-2.018</u>	<u>-66</u>	<u>-2.205</u>	<u>-72</u>

Selv når rådgivningsbeløbet i ajourføres i 2005-tal og levestandardniveau i 2002-tal mangler der ca. - 1.600 kr. pr. mdr.!!

Det kan undre, at tallene i betænkningen nr. 1449 afviger så meget fra bilag 1, da grundmaterialet er det samme. Årsagen er, at betænkningen 1449 ikke medtager familiens fritidsaktiver fuld ud, samt "glemmer" opsparingen punkt 10-13.

Men hvad mener Folketingets Retsudvalg er et anstændigt, acceptabelt levestandardniveau?

Skal børn have årlig sommer ferie., når deres far og mor er under gældssanering??

Skal der være opsparing, som beskrevet i punkt 10-11-12-13, og hvor meget?

Måske det var en ide at bede Forbrugerstyrelsen ajourføre tallene til 2005-tal?

For at få en gældssanering igennem kræves normalt bl.a. fast arbejde samt en rimelig og beskeden bolig. Det er derfor uanstændigt, at straffe en enlig ansøger med et barn, som søger om gældssanering yderligere, ved kun at acceptere levestandardkostninger på 6.200 kr. om mdr., når det ifølge tallene i Forbrugerinformations discount model (indsamlet i 2001) koster 7.648 kr.

Et minus kr. 1.448 pr. måned i 5 år!!

Før loven træder i kraft ønskes en ajourføring, som i Norge og Sverige.

3. Offentlig budget- og gældsrådgivning

Når svingdørene i fogedretten er lidt for kendte, når skattevæsnets foged har haft sin store røgekniv inde over ens budget, når nedturen sætter ind med pilleglas, spiritus og familieproblemer. Da er det, at dette menneske skal have overskud til at søge gældssanering samt have et kvalificeret modspil, når dette menneske med sparsom viden om emnet står over for skifteretten (dommeren og medhjælperen). Derfor ønskes offentlig budget- og gældsrådgivning, som i Sverige og Norge.

Mennesker med bundløs gæld kan ikke få retshjælp. Har man hørt mage? I Advokatnævntes høringssvar til L 10 ønsker man udvidet retshjælp, hvor medhjælpere medvirker. Det er minimum. Men en kvalificeret rådgivning til ansøgeren ville være at foretrække. I tidsskriftet Fuldmægtigen FM 2003, side 153 "Samfundets udgifter til gældssanering" anslår jeg disse udgifter til ca. 60 mil. Kr. , heraf 25 mil. Kr. til advokater(medhjælpere) årligt. Kan pengene anvendes bedre?

Ud fra min erfaring, kan jeg på det varmeste anbefale en Offentlig budget- og gældsrådgivning.

Hvis et gældsplaget menneske ikke har behov for rådgivning og hjælp, hvem har så?

4. Pantefordringer

Der henvises til retsassessor Hans Engbergs bilag 6 i L 10, som jeg kan tilslutte mig. Især den "norske model". Der henvises til betænkningen 1449 og landsdommer Lars Lincrone Petersen artikel i U.1993B.133:" Pantefordringers stilling i gældssanering - et forslag".

Dommer Lilian Hindborg har bedt mig forelægge bilag 2 for Folketingets Retsudvalg, som bevis på, at pantefordringer bør indgå i den ny lov. I provinsen er det ofte et problem, så denne ændring kan jeg varmt anbefale. Lilian Hindborg udtalte:" Denne mand ville have fået gældssanering, hvis pantefordringerne indgik i loven". Dvs. en enkelt bankbeslutning har ændret en mands fremtid. Urimeligt.

5. Nyt Skema

I Dommerfuldmægtigforeningens høringssvar af 4. oktober 2004 henledes opmærksomheden på, at blanketterne skal ændres, når de nye regler træder i kraft. Et udkast udbedes især med henblik på, hvordan børns nettooverskud behandles i skemaet.

6. Skat, renter

Lønindeholdelse er stadig ikke med i årsopgørelsen. Fejl opstår derfor, som jeg har beskrevet i FM 2003, side 175 "Er retssikkerheden truet, når skattegælden opgøres til skifteretten?" Artiklen kommer også med forslag.

Rentefradraget fastholdes p. g. a. skattestoppet. Alex Nymark, Odense Skifteret fortæller, at medhjælperen får 2-3 timer for den komplicerede skatteudregning. Der står slet ikke mål med anstrengelserne. I bagatel sager går gældsansøgeren glip af 50-200 kr. fordel pr. måned. I større sager får kreditorerne mindre, mens staten vinder. At gældsansøgeren før sammenbruddet allerede har fået "så hatten den passer", undersøges normalt ikke. Med ca. 1.500 sager om året er det en besparelse, der vil noget. Det foreslås afskaffet. **En stor administrativ lettelse.**

7. Iværksættere

Ingen kan forklare problematikken bedre end advokat Jens Poulsen, se artiklen "Tvangsakkord i konkurs, betalingsstandsning afløst af gældssanering?" U2002B.75. Når der indtræder en betalingsstandsning eller konkurs, er det vigtig **straks** at fastslå, om personerne har eller hurtigt får normale forhold på arbejde og bolig, som er grundlaget for sanering.

8. Visioner

Opret en hjemmeside som Told og Skats hjemmeside og du har en hjemmeside, som kan hjælpe ansøgeren om gældssanering.

Et arbejdsudvalg med de bedste eksperter på området giver et oplæg til en hjemmeside. Ansøgningsskemaet kan fx digitalt, udregnes, udfyldes og indsendes til skifteretterne. Pop up menu, som hjælper, forklarer og ajourførte domme. Større kommuner vil gøre rådgivning m.v. muligt.

Hvis ovenstående punkter gennemføres, vil Danmark igen være førende i Norden på dette område.

Med venlig hilsen

Jørgen Luel Hansen

Bilag: Bogen "Vejen til gældssanering – undgå faldgruber" med ajourført tal

Pjece Ren besked Nr.1 februar 2002

Bilag 1: Acceptabelt levestandard for enlig far og mor med 1 barn

Bilag 2: Kendelse Ø2325/04 bevis på regler om pantfordringer bør indgå(Lilian Hindborg)

Acceptabelt, anstændigt levestandard for enlig mor eller far 30-49 år med et barn 3-6 år				Bilag 1
Husholdningsbudget månedlig fra 2002-tal	Discountmodel		Normalmodel	
Discountmodel, normal	Mor+ barn	Far+ barn	Mor+ barn	Far+ barn
Tekst	I alt	I alt	I alt	I alt
1. Mad og drik (skema A s. 12-13) + side 7	2.091	2.419	2.528	2.822
2. Tøj og sko (skema A s. 12-13) + side 9	474	468	755	741
3. Toiletartikler, kosmetik (skema A s. 12-13) + side 7	596	411	709	709
4. Leg og fritid barn (skema A s. 12-13) + side 29	969	963	969	963
5. Familiens fritidsaktivitet (skema C) side 14 + s. 23/29	1.262	1.262	1.262	1.262
6. Dagligvarer (skema B) side 14 + side 28	246	246	284	284
7. Transportbetjening 1449 side 167 + side 31	495	495	495	495
I ALT SUB	6.133	6.264	7.002	6.998
8. Opsparing (skema AA-CC-FF side 20-22)	1.515	1.571	1.678	1.750
9. I ALT LEVEOMKOSTNINGER(2002-tal)	7.648	7.835	8.680	8.748

Spec. af opsparing tøj og sko-fritidsakt.-cykel pr. person/familie pkt. 8				
10. Skema AA tøj, sko, toiletartik. Leg s. 20-21 s.	199	255	265	265
11. Skema CC familiens fritidsakt. s. 20 + side 30	424	424	424	424
12. Skema CC varige forbrug discount s. 20 + side 30	791	791	888	888
13. Skema FF genanskaffelse cykler s. 21	101	101	101	101
14. I ALT OPSPARINGSSKEMA anoverfor pkt. 8	1515	1571	1678	1750

Rådighedsbeløb ifølge L128 2005-tal og 2002-tal				
15. L 128 giver et rådighedsbeløb til enlige + 1 barn (2005-tal)	6200	6200	6200	6200
16. L 128 giver et rådighedsbeløb til enlige + 1 barn (2002-tal)	5630	5630	5630	5630
Konklusion:				
17. 2002-tal pkt. 16 rådighedsbeløb pkt. 9 levestandard	2.916	2.915	3.050	3.050
17. 2005-tal pkt. 15 rådighedsbeløb pkt. 9 levestandard	6.148	6.350	7.240	7.240

Forudsætninger:

"Ren besked" Nr. 1 feb. 2002. (indsamlet i 2001) - Betænkning No 1449 - L 10

Pkt. 10. AA Tøj, sko, toiletartik. Leg s. 20-21 er:

Opsparing til tøj og sko, toiletartikler, brille, mm. og egne fritidsaktiviteter.

Pkt. 11. familiens fritidsakt. s. 20 + side 30 kr. 424 + Pkt. 12. varige forbrug discount s. 20 + s. 30:

Når fx møbler, hårde hvidevarer, tekstiler (gardiner, duge, håndklæder og viskestykker) skal skiftes ud.

Herunder også varige forbrugsgoder hører fx computer, printer, tv, musikanlæg, alt udstyr til madlavning, spisning og sove (komfur og køleskab, gryder og pander, bestik og service, seng, madras, dyner, puder og sengelinned, evt. opvaskemaskine.) Det er en forudsætning, at husholdningen er etableret.

D.v.s. udelukkende anvendes til genanskaffelse af de ting, som i forvejen findes i huset.

Kommentarer:

I de 5 år gældssanereringen løber bør barnet have ferie, som legekammeraterne

Forbrugerstyrelsen mener ikke pkt. 5-6 kan opdeles mellem barn og forældre

"Ren besked" har kostede ca. 1 mil., men en opdatering kun koster ca. 100.000

Lad skifteretter - pantefogder - social- og kriminalforsorgen følge nye opdaterede tal.

Det vil give store besparende i den offentlige sektor

Acceptabelt, anstændigt levestandard for enlig mor eller far 30-49 år med et barn 3-6 år				Bilag 1
Husholdningsbudget månedlig fra 2002-tal	Discountmodel		Normalmodel	
Discountmodel, normal	Mor+ barn	Far+ barn	Mor+ barn	Far+ barn
Tekst	I alt	I alt	I alt	I alt
1. Mad og drik (skema A s.12-13) + side 7	2.091	2.419	2.528	2.821
2. Tøj og sko (skema A s.12-13) + side 9	474	468	755	741
3. Toiletartikler, kosmetik (skema A s.12-13) + s.27	596	411	709	493
4. Leg og fritid barn (skema A s.12-13)+ side 29	969	963	969	963
5. Familiens fritidsaktiviteter (skema C) side 14 + s.23/29	1.262	1.262	1.262	1.262
6. Dagligvarer (skema B) side 14 + side 28	246	246	284	284
7. Transport betænkningen 1449 side 167 + side 168	495	495	495	495
I ALT SUB	6.133	6.264	7.002	6.998
8. Opsparing (skema AA-CC side 20-22)	1.515	1.571	1.678	1.750
9. I ALT LEVEOMKOSTNINGER(2002-tal)	7.648	7.835	8.680	8.748

Spec.af opsparing tøj og sko-fritidsakt.-cykel pr. person/familie pkt. 8				
10. Skema AA tøj, sko, toiletartik. Leg s. 20-21	199	255	265	327
11. Skema CC familiens fritidsakt. s. 20 + side 30	424	424	424	424
12. Skema CC varige forbrug discount s.20 + side 31	79	79	888	888
13. Skema FF genanskaffelse cykler s. 21	101	101	101	101
14. I ALT OPSPARINGSSKEMA og overført til pkt. 8	1.515	1.571	1.678	1.750

Rådighedsbeløb ifølge L128 2005-tal og 2002-tal				
15. L128 giver et rådighedsbeløb til enlige+ barn (2002-tal)	6200	6200	6200	7000
16. L 128 giver et rådighedsbeløb til enlige+1 barn(2002-tal)	5630	5630	5630	5630
Konklusion:				
17. 2002-tal pkt. 16 rådighedsbeløb pr. s. leveb. vs. 2005-tal	2.149	2.216	2.331	2.433
18. 2005-tal pkt. 15 rådighedsbeløb pr. s. leveb. vs. 2002-tal	1.449	1.571	1.678	1.750

Forudsætninger:

"Ren besked" Nr. 1 feb. 2002.(indsamlet i 2001) - Betænkning No 1449 - L 10

Pkt. 10. AA Tøj,sko, toiletartik. Leg s. 20-21 er:

Opsparing til tøj og sko, toiletartikler brille rm.m. og egne fritidsaktiviteter.

Pkt. 11. familiens fritidsakt. s. 20 + side 30 kr. 424 + Pkt.12.varige forbrug discount s.20 +s. 30:

Når fx møbler, hårde hvidevarer, tekstiler(gardiner, duge, håndklæder og viskestykker) skal skiftes ud.

Herunder også varige forbrugsgoder hører fx computer, printer, tv, musikanlæg, alt udstyr til madlavning, spisning og sove (komfur og køleskab, gryder og pander, bestik og service, seng, madras, dyner, puder og sengelinned, evt. opvaskemaskine.) Det er en forudsætning, at husholdningen er etableret.

D.v.s. udelukkende anvendes til genanskaffelse af de ting, som i forvejen findes i huset.

Kommentarer:

I de 5 år gældssanereringen løber bør barnet have ferie, som legekammeraterne

Forbrugerstyrelsen mener ikke pkt. 5-6 kan opdeles mellem barn og forældre

"Ren besked" har kostede ca. 1 mil., men en opdatering kun koster ca. 100.000

Lad skifteretter - pantefogder - social- og kriminalforsorgen følge nye opdaterede tal.

Det vil give store besparende i den offentlige sektor

9. Særligt om pantegæld

~~9.1. Ejendomsforbehold ?????????????????????~~

Ø 2325/04, 4. afd. M, 43 år, værkfører. Et hjemmeboende barn på 18 år. Indtægt 14.460 kr. Udgifter 9.365 kr. Bil er nødvendig af hensyn til skiftende arbejdstider. Bilen er købt for 4.000 kr. Gæld 847.661 kr. Tilbud til kreditorerne 1.630 kr. månedlig svarende til en dividende på 8,54 %.

M ejer en ejendom, som blev erhvervet under ægteskabet i 1992. Ejendommen blev under gældssanerings sagen vurderet til 450.000 kr. Der er tinglyst pantebrev til et realkreditinstitut med en restgæld på 418.732 kr. og et ejerpantebrev på 96.300 kr., der ligger til sikkerhed for M's gæld i et pengeinstitut der herudover har et tilgodehavende på 272.819 kr. Den usikrede del er omkring 65.000 kr. Pengeinstituttet har oplyst, at pengeinstituttet anser hele lånet for pantesikret. Det fremgår, at M afdrager dette lån med 1.067 kr. pr. måned.

Skifteretten nægtede gældssanering og udtalte: "Afsigelse af kendelse om gældssanering på det foreliggende grundlag, hvorefter det fulde afdrag på den pantsikrede gæld til Sparekassen medtages i budgettet, vil medføre, at der i skyldnerens budget afdrages med et ikke ubetydeligt beløb på en reelt usikret gæld, hvilket er til skade for skyldnerens øvrige usikrede kreditorer. Skifteretten finder ikke, at et sådant forslag til gældens sanering er rimeligt. Hvis der afsiges kendelse uden at det fulde afdrag på kr. 1.067 medtages i budgettet, medfører det en reel risiko for, at skyldneren misligholder lånet, og at Sparekassen begærer ejendommen solgt på tvangsauktion. En sådan gældssaneringskendelse sikrer således ikke, at skyldneren sættes i stand til at afvikle den gæld, som ikke saneres, hvorfor formålet med en gældssanering ikke opnås".

M's advokat anførte, at den reelt usikrede del af pantegælden alene udgør 7,67 % af den samlede gæld. Der er tale om en ejendom af beskeden værdi, og den usikrede del udgør et beskedent beløb i forhold til M's samlede gæld, hvorfor besiddelsen af den faste ejendom, hvori sparekassen er marginalpanthaver for et beløb, hvor en del i henhold til vurdering af må antages at blive udækket på tvangsauktion, ikke i sig selv er til hinder for gældssanering, når det beløb, hvorom der er usikkerhed, er af relativ beskeden størrelse i forhold til M's samlede gæld."

Landsretten stadfæstede afgørelsen af de grunde, der var anført af skifteretten.

Pressemeddelelse

3. februar 2004

Et acceptabelt, anstændigt levestandard

De svage befolkningsgrupper i Danmark tæller ikke i valget. De er for få i antal. Derfor. Men et acceptabelt, anstændigt levestandard kan vi da tilbyde dem, eller kan vi?

I samarbejde med Inge Norus Forbrugerstyrelsen har jeg prøvet med udgangspunkt i pjecen "Ren besked" forsøgt at angive med et acceptabelt, anstændigt levestandard. Bl.a. vil en ansøger om gældssanering vil i den nye lov L 128 hver måned få et negativ rådighedsbeløb i både discount og normalmodellen. Hovedtallene, se bilag 1, kan opgøres således:

Acceptabelt, anstændigt levestandard	Discount		Normal	
	Mor + barn	Far + barn	Mor + barn	Far + barn
Bilag 1 pkt. 9	7.648	7.835	8.680	8.748
Bilag 1 pkt. 17 Rådighedsbeløb L128	6.200	6.200	6.200	6.200
Mindre månedligt levestandard	-1.448	-1.635	-2.480	-2.548

Dvs. at ca. -1.500 kr. pr. mdr. af et acceptabelt, anstændigt levestandard skal gå til kreditorerne i discountudgaven og -2.500 kr. i normaludgaven. Da grundmaterialet er det samme kan det undre, at det nye lovudkast om gældssanering L 128 afviger så meget fra bilag 1. Årsagen er, at L 128 ikke medtager familiens fritidsaktiver fuldt ud samt "glemmer" opsparingen (punkt 10-13). Spørgsmålet er, om børn skal have en årlig sommerferie når deres far og mor er under gældssanering i 5 år, eller beholde deres gamle cykel i 5 år??

I øvrigt er det normalt et krav, når man søger gældssanering, at man har et varigt arbejde samt en rimelig husleje.

Men hvad mener Folketingets partier er et acceptabelt levestandard?

Vil man byde de svage i vores samfund et acceptabelt, anstændigt levestandard?

Kunne man tænke sig følgende forslag:

Forbrugerstyrelsen opdaterer tallene og lader skifteretter – pantefogeder – social - og kriminalforsorgen følge nye opdaterede tal. Det vil være kæmpe besparende totalt set.

Med venlig hilsen

Jørgen Juel Hansen

Forfatter til bogen "Vejen til gældssanering"

Acceptabelt, anstændigt levestandard for enlig mor eller far 30-49 år med et barn 3-6 år				Bilag 1
Husholdningsbudget månedlig fra 2002-tal	Discountmodel		Normalmodel	
Discountmodel, normal	Mor+ barn	Far+ barn	Mor+ barn	Far+ barn
Tekst	I alt	I alt	I alt	I alt
1. Mad og drikke (skema A's 12-13) + side 7	2.091	2.419	2.528	2.821
2. Tøj og sko (skema A s.12-13) + side 9	474	468	755	741
3. Toiletartikler og kosmetik (skema A's 12-13)+s.27	596	411	709	432
4. Leg og fritid barn (skema A s.12-13)+ side 29	969	963	969	963
5. Familiens fritidsaktivitet (skema C) side 14+s 23/29	1.262	1.262	1.262	1.262
6. Dagligvarer(skema B) side 14 + side 28	246	246	284	284
7. Transport betænkningen 1449 side 167 +side 31	495	495	495	495
I ALT SUB	6.133	6.264	7.002	6.998
8. Opsparing (skema AA-CC-FF side 20-22)	1.515	1.571	1.678	1.750
9. I ALT LEVEOMKOSTNINGER(2002-tal)	7.648	7.835	8.680	8.748

Spec.af opsparing tøj og sko-fritidsakt.-cykel pr. person/familie pkt. 8				
10. Skema AA Tøj, sko, toiletartik. Leg s. 20-21+s. 11	199	255	265	337
11. Skema CC familiens fritidsakt. s. 20 + side 30	424	424	424	4
12. Skema CC varige forbrug discount s. 20 + side 30	791	791	888	888
13. Skema FF genanskaffelse cykler s. 21	101	101	101	101
14. I ALT OPSPARINGSSKEMA er overført til pkt. 8	1515	1571	1678	1750

Rådighedsbeløb ifølge L128 2005-tal og 2002-tal				
15. L 128 giver et rådighedsbeløb til enlige+1 barn(2005-tal)	6200	6200	6200	6200
16. L 128 giver et rådighedsbeløb til enlige+1 barn(2002-tal)	5630	5630	5630	5630
Konklusion:				
17. I 2002-tal pkt. 16 rådighedsbeløb-pkt.9 leveomkst. I ALT	-2.018	-2.205	-3.050	-3.118
17. I 2005-tal pkt. 15 rådighedsbeløb-pkt.9 leveomkst. I ALT	-1.448	-1.635	-2.480	-2.548

Forudsætninger:

"Ren besked" Nr. 1 feb. 2002.(indsamlet i 2001) - Betænkning No 1449 - L 128

Pkt. 10. AA Tøj,sko, toiletartik. Leg s. 20-21 er:

Opsparing til tøj og sko, toiletartikler brille mm. og egne fritidsaktiviteter.

Pkt. 11. familiens fritidsakt. s. 20 + side 30 kr. 424 + Pkt.12.varige forbrug discount s.20 +s. 30:

Når fx møbler, hårde hvidevarer, tekstiler(gardiner, duge, håndklæder og viskestykker) skal skiftes ud. Herunder også varige forbrugsgoder hører fx computer, printer, tv, musikanlæg, alt udstyr til madlavning, spisning og sove (komfur og køleskab, gryder og pander, bestik og service, seng, madras, dyner, puder og sengelinned, evt. opvakermaskine.) Det er en forudsætning, at husholdningen er etableret.

D.v.s. udelukkende anvendes til genanskaffelse af de ting, som i forvejen findes i huset.

Kommentarer:

I de 5 år gældssaneringen løber bør barnet have ferie, som legekammeraterne

Forbrugerstyrelsen mener ikke pkt. 5-6 kan opdeles mellem barn og forældre

"Ren besked" har kostede ca. 1 mil., men en opdatering kun koster ca. 100.000

Lad skifteretter - pantefogder - social- og kriminalforsorgen følge nye opdaterede tal.

Det vil give store besparende i den offentlige sektor

Retsudvalget
L 10 - Bilag 9
Offentlig

Hørsholm Kongevej 5 2970 Hørsholm
Telefon 45 76 99 50 Fax 45 76 99 51

Hjemmeside: www.jjh.dk

E-Mail: jjhforlag@os.dk

5. marts 2005

Folketingets Retsudvalg
Att.: Sekretær Jørgen Juel Hansen
Christiansborg
1240 København

Kommentarer til mødet 3. marts 2005

Under ovennævnte møde bad Line Barfod (EL) en forklaring på forskellen mellem "Ren besked" og justitsministerens beregning i L 10 af "Husholdningsbudgettet". Det vedlægges i bilag 3. Der er store forskelle. Forskellen i punkt 5 forstår jeg ikke. Vedrørende punkt 8, som er specificeret i punkt. 10-13 kan det fastslås, at udskiftning fx. cykel, tøj og sko m.v. er udeladt i L 10. Ferie, hyttetur og andre fornøjelser må vente i 5 år osv. Min tidligere konklusion holder stik:

- at betænkningen 1449 og lovudkastet L10 vil give enlig mor med et 4-årigt barn et rådighedsbeløb på 6.200 kr. at leve pr. mdr. mens forbrugerinformationen siger det koster denne familie på 7.500 kr.

Følgende kan ses i L 10:

"Konkursrådet har overvejet muligheden for at fastsætte størrelsen af rådighedsbeløbet med udgangspunkt i satserne for dagpenge, kontanthjælp eller folkepensionens grundbeløb, men har fundet det mere hensigtsmæssigt, at det nærmere søges belyst, hvilket beløb der faktisk er nødvendigt for at opretholde en beskeden levelfod".

"Justitsministeriet er også enig med Konkursrådet i, at rådighedsbeløbet bør fastsættes på grundlag af en gennemsnitsberegning af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter, og at der som følge af de begrænsede forskelle i de forskellige persongrupperes husholdningsbudgetter ikke er grundlag for at anvende forskellige satser for voksnes rådighedsbeløb afhængig af køn og alder.

"Forbrugerinformationens husholdningsbudget indeholder ikke udgifter, som Konkursrådet finder bør medtages som en særskilt udgiftspost på budgettet".

Jeg venter spændt på Justitsministerens svar.

Med venlig hilsen

Jørgen Juel Hansen

Att.: Udvalgsformand Peter Skaarup, Line Barfod (EL)

Husholdningsbudget månedlig fra 2002-tal sammenlignet mellem "ren besked" /L10 Acceptabelt, anstændigt levestandard for enlig far 30-49 år med et barn 3-6 år	Bilag 3			
	Ren besked	L 10		
Tekst	I alt	I alt	Forskel	Årsag til forskel
1. Mad og drikke (skema A s. 12-13) + side 7	2.419	2.345	74	Fejl hos L 10
2. Tøj og sko (skema A s.12-13) + side 9	468	468	0	
3. Toiletartikler og kosmetik (skema A s.12-13)+s.27	411	411	0	
4. Leg og fritid barn (skema A s.12-13)+ side 29	963	998	-35	Fejl hos L 10.
5. Familiens fritidsaktivitet (skema C) side 14+s.23/29	1.262	688	574	Forslag ikke L 10
6. Dagligvarer(skema B) side 14 + side 28	246	350	-104	Fejl hos L 10
7. Transport betænkningen, 1449 side 167 +side 31	495	495	0	
I ALT SUB	6.264	5.755	509	
8. Opsparing (skema AA-CC-FF side 20-22)	1.571	0	1.571	
9. I ALT LEVEOMKOSTNINGER(2002-tal)	7.835	5.755	2.080	

Spec.af opsparing tøj og sko-fritidsakt.-cykel pr. person/familie pkt. 8			
10. Skema AA Tøj,sko, toiletartik. Leg s. 20-21 +s. 11	255	0	255
11. Skema CC familiens fritidsakt. s. 20 + side 30	424	0	424
12. Skema CC varige forbrug discount s. 20 + side 30	791	0	791
13. Skema FF genanskaffelse cykler s. 21	101	0	101
14. I ALT OPSPARINGSSKEMA overført til pkt. 8	1571	0	1.571

Forudsætninger:

"Ren besked" Nr. 1 feb. 2002.(indsamlet i 2001) - Betænkning No 1449 side 167 og 168.Et 3-6 år barn koster det samme hos enlige som fælles forældre.

Pkt. 10. AA Tøj,sko, toiletartik. Leg s. 20-21 er:

Opsparing til tøj og sko, toiletartikler brille m.m. og egne fritidsaktiviteter.

Pkt. 11. familiens fritidsakt. s. 20 + side 30 kr. 424 + Pkt.12.varige forbrug discount s.20 +s. 30:

Når fx møbler, hårde hvidevarer, tekstiler(gardiner, duge, håndklæder og viskestykker) skal skiftes ud.

Herunder også varige forbrugsgoder hører fx computer, printer, tv, musikanlæg, alt udstyr til madlavning, spisning og sove (komfur og køleskab, gryder og pander, bestik og service, seng, madras, dyner, puder og sengelinned, evt. opvakermaskine.) Det er en forudsætning, at husholdningen er etableret.

D.v.s. udelukkende anvendes til genanskaffelse af de ting, som i forvejen findes i huset.

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Retsudvalget (2. samling)

L 10 - Svar på spm. 1 - 4, 5, 7, 9-15 og
17-18

Offentligt

14 APR. 2005

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato:

Kontor: Procesretskontoret

Sagsnr.: 2005-711-0004

Dok.: PFN40015

+ bilag

MODTAGET 1045

14 APR. 2005

Den Centrale Indlevering

Afsendt med

E-Post 14/4-05

Vedlagt fremsendes i 5 eksemplarer besvarelse af spørgsmål nr. 1-4 af 28. februar 2005, spørgsmål nr. 5 af 25. februar 2005, spørgsmål nr. 7 af 2. marts 2005, spørgsmål nr. 9-15 og 17-18 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10).

Lene Espersen

Lars Hjortnæs

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40056

Besvarelse af spørgsmål nr. 1 af 28. februar 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10).

Spørgsmål nr. 1:

"Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 28. februar 2005 fra Jørgen Juel Hansen, jf. L 10 – bilag 4."

Svar:

I henvendelsen til Folketingets Retsudvalg er Jørgen Juel Hansen generelt positiv over for lovforslaget om revision af konkurslovens regler om gældssanering, men rejser samtidig forskellige spørgsmål i relation til lovforslaget, jf. nedenfor.

Ad henvendelsens punkt 2 ("Et anstændigt, acceptabelt leveniveau")

Jørgen Juel Hansen anfører, at det beløb, som en skyldner skal have til rådighed under en gældssanering, bør være højere end det beløb, som lovforslaget lægger op til.

I overensstemmelse med Konkursrådets forslag indebærer lovforslaget, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget, dvs. opgørelsen af det beløb, som skyldneren typisk vil skulle betale til sine kreditorer som led i gældssaneringen og dermed af det beløb, som skyldneren har at leve for i afdragsperioden, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2 samt forslaget til konkurslovens § 216, stk. 6 (lovforslagets § 1, nr. 11), og bemærkningerne hertil.

Budgettet opdeles i indtægter, hvor enhver form for husstandens faste og kendte indtægter som udgangspunkt skal medtages i budgettet, og udgifter, hvor en række faste og kendte udgifter, der er nødvendige til at opretholde husstandens beskedne livsførelse, medtages. Herudover skal

husstanden have et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger, som f.eks. mad, tøj og fritidsaktiviteter (det såkaldte rådighedsbeløb).

I lovforslaget lægges der som foreslået af Konkursrådet op til, at størrelsen af rådighedsbeløbet bør fastsættes på grundlag af en opgørelse over de faktiske udgifter til de enkelte poster, som skal dækkes af rådighedsbeløbet, og at dette bør ske på grundlag af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter, som angiver at være udtryk for, hvad der er et "rimeligt forbrug". Udgiftsposterne i dette budget er beregnet som varernes pris divideret med levetid, og budgettet rummer ikke udgifter til reparationer eller til opsparing for at kunne udskifte en vare, ligesom det er forudsat, at husstanden er etableret.

Ved angivelsen i lovforslaget af det forudsatte rådighedsbeløb er udgifterne til ferie og husdyr i overensstemmelse med Konkursrådets anbefalinger fratrukket Forbrugerinformationens husholdningsbudget, og rådighedsbeløbene forudsættes i øvrigt fastsat på grundlag af en gennemsnitsberegning af disse budgetter, således at der ikke er anvendt forskellige satser for voksnes rådighedsbeløb afhængig af køn og alder. Dette skyldes, at der kun er begrænsede forskelle i de forskellige persongrupperes husholdningsbudgetter, idet det bemærkes, at det er forudsat, at Forbrugerinformationens noget lavere budgettal for pensionister ikke medtages ved fastlæggelsen af rådighedsbeløbet, eftersom denne gruppe sjældent optræder i gældssaneringssager. Anvendelsen af faste satser for rådighedsbeløbet vil endvidere lette skifterettens og medhjælperes administration af reglerne om udarbejdelsen af budgettet.

Det bemærkes i øvrigt, at Forbrugerinformationens husholdningsbudget synes fastsat med en vis rummelighed, herunder f.eks. med 1.518 kr. (2005-tal) hver måned til en 30-årig mands udgifter til posterne "leg og fritid" og "faste fritidsaktiviteter", og at de satser for rådighedsbeløbet, der lægges op til med lovforslaget, ikke ses at være lavere end de vejledende satser for rådighedsbeløb, der i dag anvendes i Sø- og Handelsretten, som er landets største skifteret.

I modsætning hertil er der i budgetterne, som er vedlagt henvendelsen fra Jørgen Juel Hansen, ikke fratrukket udgifter til ferie og husdyr fra Forbrugerinformationens husholdningsbudget, ligesom der er medtaget et beløb til skyldnerens (gen)anskaffelse af forskellige forbrugsgoder, og der er ikke foretaget en gennemsnitsberegning af budgettet for de forskellige persongrupper.

Som nævnt ovenfor er Justitsministeriet enig med Konkursrådet i, at de nævnte udgiftsposter ikke bør indgå i fastsættelsen af rådighedsbeløbet i en gældssaneringssag og dermed ved fast-

læggelsen af det beløb, som skyldneren i en typisk 5-årig periode vil skulle betale til sine kreditorer. Gældssaneringsreglerne bygger således på en afvejning af hensynet til de håbløst forældede skyldnere og hensynet til kreditorerne, og en udvidelse af de udgiftsposter, som skal indgå i de fremtidige satser for rådighedsbeløbet, ville indebære, at skyldneren fik en større del af sin indtægt til forbrug og derfor skulle betale mindre til sine kreditorer. Justitsministeriet er som nævnt også enig i, at satserne for rådighedsbeløbet bør fastsættes på grundlag af en gennemsnitsberegning af de forskellige husholdningsbudgetter.

Der henvises i øvrigt til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 4.

Ad henvendelsens punkt 3 ("Offentlig budget- og gældsrådgivning")

Med hensyn til det, der er anført af Jørgen Juel Hansen om offentlig gældsrådgivning, henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Ad henvendelsens punkt 4 ("Pantefordringer")

Jørgen Juel Hansen anfører, at der som foreslået af Konkursrådet i betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering bør indsættes en bestemmelse i konkursloven om behandlingen af panterettigheder i skyldnerens faste ejendom.

Konkursrådet foreslår, at der indsættes en bestemmelse i konkursloven om behandlingen af panterettigheder i skyldnerens faste ejendom, så det under en gældssaneringssag bliver muligt at tage stilling til, hvilke pantefordringer der reelt dækkes af pantets værdi, uden at pantet realiseres. Efter Konkursrådets forslag behandles den del af panthavernes personlige fordringer mod skyldneren, der ligger uden for ejendommens handelsværdi med tillæg af 10 procent, som usikrede fordringer, der skal indgå i skyldnerens forslag til gældens sanering, og som skyldneren derfor skal betale dividende af i afdragsperioden. Panterettigheder, der ligger uden for handelsværdien med tillæg af 10 procent, ophører ved kendelsen om gældssanering, dvs. at panthaveren efter afsigelsen af kendelsen om gældssanering ikke vil være bedre stillet end andre usikrede fordringshavere.

Som anført af Konkursrådet og i nogle høringssvar vedrørende betænkningen, er der visse principielle betænkeligheder ved at lade en gældssanering omfatte pantefordringer. Reglen i konkurslovens § 199, stk. 2, om behandlingen af pantefordringer i sager om gældssanering er således et udslag af almindelige principper, hvorefter panterettigheder mv. i relation til både

individualforfølgning og insolvensbehandling har fortrin frem for personlige fordringer mod skyldneren. I forbindelse med høringen er det endvidere anført, at den foreslåede regel er stærkt skyldnerbegunstigende, og at den ikke harmonerer med Konkursrådets overordnede mål om at finde en balance mellem skyldnerens og kreditorernes modsatrettede interesser. Der er i den forbindelse bl.a. peget på, at skyldneren, hvis ejendommen efter kendelsen om gældssanering stiger i værdi og sælges, efter Konkursrådets forslag kan beholde det beløb, der overstiger ejendomsværdien på kendelsestidspunktet med tillæg af 10 procent.

Det fremgår af betænkningen, at Konkursrådet ikke har foretaget en egentlig undersøgelse af, hvor ofte overbehæftede ejendomme i praksis har hindret en skyldner i at opnå gældssanering eller i at opfylde vilkårene herfor. Det er dog rådets vurdering, at problemet i hvert fald for tiden ikke er hyppigt forekommende.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.13.1, er der på denne baggrund og i lyset af de ovennævnte høringssvar efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilstrækkeligt grundlag for på nuværende tidspunkt at indføre en særlig regel som foreslået af Konkursrådet om behandling af panterettigheder i skyldnerens faste ejendom. Justitsministeriet har herved navnlig lagt vægt på, at en sådan regel vil kunne rejse principielle spørgsmål i forhold til panterettigheders stilling i en insolvensbehandling og i forhold til den balance mellem hensynet til skyldneren og hensynet til kreditorerne, som er grundlæggende for gældssaneringsinstituttet. Hertil kommer, at der som anført af Konkursrådet ikke foreligger oplysninger om, at det er et væsentligt problem i praksis, at overbehæftede ejendomme hindrer en skyldner i at få gældssanering.

Der henvises endvidere til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 14.1.

Ad henvendelsens punkt 3 ("Nyt skema")

Jørgen Juel Hansen anfører, at det ansøgningsskema, der anvendes i sager om gældssanering, jf. bekendtgørelse nr. 125 af 16. februar 2000, bør ændres, når lovforslaget træder i kraft.

Justitsministeriet vil efter en vedtagelse af lovforslaget i samarbejde med Domstolsstyrelsen udarbejde et revideret skema til brug for ansøgninger om gældssanering.

Ad henvendelsens punkt 6 (Skat, renter)

Jørgen Juel Hansen anfører, at det vil indebære en stor administrativ lettelse, hvis man afskaffede rentefradragsretten i gældssaneringssager.

Som det fremgår af pkt. 4.13.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, vil en afskaffelse af rentefradragsretten i gældssaneringssager være i strid med regeringens skattestop, og lovforslaget indeholder derfor ikke regler herom. Der henvises endvidere til den kommenterede høringsoversigt afsnit I, pkt. 14.3.

Med hensyn til opgørelsen af skyldnerens skattegæld, henvises endvidere til besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Ad henvendelsens punkt 7 ("Iværksættere")

Jørgen Juel Hansen henviser med hensyn til forslaget om særlige regler om gældsanering for erhvervsdrivende i forbindelse med konkurs bl.a. til artiklen "Tvangsakkord i konkurs, betalingsstandsning afløst af gældssanering eller?" i Ugeskrift for Retsvæsen 2002 B, side 75 ff., hvor advokat Jens Paulsen opfordrer til at anvende reglerne om gældssanering som alternativ til de gængse konkursretlige instrumenter (konkurs, betalingsstandsning og tvangsakkord). Der kan herom generelt henvises til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit 1, pkt. 11, hvor tilsvarende overvejelser fra Advokatrådet er behandlet.

Som anført i den kommenterede høringsoversigt, sigter de foreslåede regler om gældssanering for erhvervsdrivende i forbindelse med konkurs, jf. lovforslagets § 1, nr. 19-26, ikke mod en rekonstruktion, dvs. videreførelse af skyldnerens virksomhed, idet dette i givet fald som udgangspunkt bør ske efter reglerne om betalingsstandsning og/eller tvangsakkord. Formålet med de nye regler er at sikre, at den skyldner, hvis virksomhed er afviklet, får mulighed for hurtigere end i dag at få gældssanering og dermed blive frigjort for den del af gælden, der ikke er blevet dækket under konkursbehandlingen. Justitsministeriet finder ligesom Konkursrådet, at reglerne om gældssanering i forbindelse med konkurs bør sigte på erhvervsdrivende skyldnere, som har været udsat for et økonomisk sammenbrud, og som derfor ikke har nogen igangværende virksomhed, hvori gælden søges saneret.

Som anført i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.10.3, vil Konkursrådet efter afgivelsen af betænkningen om gældssanering påbegynde arbejdet med en revision af reglerne om rekonstruktion, herunder konkurslovens regler om betalingsstandsning og tvangsakkord.

Advokatrådets og Jørgen Juel Hansens forslag til udformning af reglerne om rekonstruktion, herunder om anmeldt betalingsstandsning med henblik på en efterfølgende gældssanering, vil kunne indgå i Konkursrådets kommende overvejelser om rekonstruktion mv.

Ad henvendelsens punkt 8 ("Visioner")

Jørgen Juel Hansen foreslår endelig, at der oprettes en hjemmeside, der kan vejlede skyldnere, der vil ansøge om gældssanering.

Justitsministeriet kan hertil oplyse, at Danmarks Domstoles hjemmeside på Internettet (www.domstol.dk) allerede i dag under punktet "sådan gør du" bl.a. indeholder en redegørelse om gældssanering i hovedtræk samt en vejledning om betingelserne for at opnå gældssanering og om fremgangsmåden ved indgivelse af ansøgning om gældssanering. På hjemmesiden findes ligeledes en oversigt over spørgsmål, der kan blive stillet i skifteretten i forbindelse med behandlingen af en sag om gældssanering, og skemaet til brug for ansøgning om gældssanering.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40057

Besvarelse af spørgsmål nr. 2 af 28. februar 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 2:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 6. december 2004 fra Jørgen Juel Hansen, Hørsholm, jf. L 128 – bilag 2 (2004-05, 1. samling). Henvendelsen er godkendt på L 10 – bilag 2.”

Svar:

I henvendelsen til Folketingets Retsudvalg udtaler Jørgen Juel Hansen sig generelt positivt om lovforslaget om revision af konkurslovens regler om gældssanering, men rejser forskellige spørgsmål i relation til lovforslaget, jf. nedenfor.

Med hensyn til det, der er anført i henvendelsen om fastsættelsen af skyldnerens rådighedsbeløb og de foreslåede særlige regler om gældssanering for erhvervsdrivende i forbindelse med konkurs, henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

1. Ad ”Manglende rådgivning”

Jørgen Juel Hansen foreslår, at der som en forsøgsordning indføres en generel gældsrådgivning for private, jf. beslutningsforslag B 41 om gældsrådgivning for private fremsat den 7. november 2003, og at der bliver mulighed for advokatretshjælp i forbindelse med ansøgning om gældssanering.

Spørgsmålet om at indføre en offentlig finansieret gældsrådgivning for private hører under ministeren for Familie- og Forbrugeranliggender, der til brug for besvarelsen af spørgsmålet har udtalt følgende:

”Jørgen Juel Hansen henviser i sit brev til B 41, der vedrører et beslutningsforslag om oprettelse af en uafhængig gældsrådgivning for private som forsøgsordning i en 5-årig periode. Denne ordning skulle finansieres ved midler fra finansloven. Rådgivningen skulle være et led i et forebyggende arbejde mod overdreven gældsætning. Forslaget blev fremsat d. 7. november 2003 af Line Barfod (EL) Villy Søvndal (SF) og Margrethe Vestager (RV). Regeringen afviste beslutningsforslaget ved 1. behandlingen.

Regeringen begrundede sin afvisning med, at den enkelte forbruger selv er i stand til at vurdere, om han eller hun ønsker at stifte gæld. Hvis forbrugeren er i tvivl, må den pågældende indhente den nødvendige rådgivning fra de relevante private rådgivere. Det bør ikke være en offentlig opgave at tilbyde forbrugerne gældsrådgivning. Denne funktion varetages allerede i dag i privat regi, f.eks. i forbindelse med kreditvurdering forud for optagelsen af et lån.

Dette er stadig regeringens holdning.

Derimod mener jeg, at det offentlige skal medvirke til at sikre, at forbrugerne får tilstrækkelig information til at træffe bevidste valg ved tilrettelæggelsen af deres økonomi.

På www.forbrug.dk kan man sammenligne priser på en række varer og tjenesteydelser. Der findes f.eks. en oversigt over, hvilke banker der tilbyder de billigste forbrugslån, ligesom der er en række andre hjemmesider, hvor forbrugerne kan lave prissammenligninger.

Endvidere er Finansrådet og Forbrugerrådet ved at etablere en prissammenligningsdatabase, hvor forbrugerne gratis kan sammenligne priser på bankernes produkter.

Endelig findes der regler, som sikrer, at forbrugerne er informerede omkring konsekvenserne af at låne penge, inden de indgår en låneaftale. Kreditaftaleloven indeholder f.eks. krav om, at forbrugeren i forbindelse med indgåelse af en kreditaftale eller kontoaftale skal have en række oplysninger, som skal sætte forbrugeren i stand til at vurdere omfanget af den økonomiske forpligtelse ved at påtage sig gæld.”

Med hensyn til spørgsmålet om vejledning og rådgivning af en skyldner i forbindelse med ansøgning om gældssanering kan Justitsministeriet oplyse, at skifteretten vejleder om betingelserne for og fremgangsmåden ved indgivelse af ansøgning om gældssanering, jf. retsplejelovens § 14, stk. 3. I forarbejderne til bestemmelsen er det anført, at det anses for mest hensigtsmæssigt, at vejledning i forbindelse med indgivelse af en ansøgning om gældssanering sker i skifteretten og ikke hos en advokat i forbindelse med advokatretshjælp, jf. betænkning nr. 1113/1987 om advokatretshjælp, fri proces og retshjælpsforsikring mv., side 78 f.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at indretningen af retshjælpsordningerne er behandlet i Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til

domstolene), hvor det bl.a. foreslås, at en skyldner uden hensyn til indkomst- og formueforhold som supplement til reglen i retsplejelovens § 14, stk. 3, skal kunne få helt grundlæggende mundtlig rådgivning om gældssanering hos advokatvagter og private retshjælpskontorer. Justitsministeren har fremsat et lovforslag om ændring af reglerne om retshjælp mv., der bygger på Retsplejerådets overvejelser og anbefalinger (L 132).

Det kan endelig oplyses, at ansøgning om gældssanering skal indgives til skifteretten på et særligt ansøgningsskema, jf. bekendtgørelse nr. 125 af 16. februar 2000, og at der er udarbejdet en skriftlig vejledning om udfyldelse af skemaet. Dette materiale kan bl.a. findes på internettet (www.domstol.dk).

2. Ad "En gældssaneringskendelse overholdes af (alle)"

Jørgen Juel Hansen anfører, at skifterettens fastsættelse af skyldnerens rådighedsbeløb (dvs. et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger) i sager om gældssanering i dag "undergraves" af andre offentlige instanser.

Justitsministeriet har forstået henvendelsen således, at der sigtes til, at offentlige myndigheder i dag ved inddrivelse af offentlige restancer i et vist omfang anvender forskellige vurderinger af en skyldners betalingsevne. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af denne del af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Skatteministeriet, der bl.a. har udtalt følgende:

"Det anføres i henvendelsen, at der bør være ensartede regler for leveomkostninger i alle offentlige instanser – dvs. ens rådighedsbeløb.

De forskellige regler og praksis på inddrivelsesområdet udgør en væsentlig del af baggrunden for regeringens aftale med Dansk Folkeparti om inddrivelsesområdet som led i kommunalreformen. Aftalen indebærer, at inddrivelsesopgaven pr. 1. november 2005 samles i én statslig myndighed under Skatteministeriet. Aftalen indebærer yderligere, at regelgrundlaget for den samlede offentlige restanceinddrivelse skal harmoniseres, forenkles og objektiviseres, og der er på den baggrund fremsat lovforslag herom den 6. april 2005 (L 149).

Et væsentligt element i lovforslaget er at følge Konkursrådets anbefalinger i betænkning nr. 1449 om gældssanering og L 10, således at der sikres ens principper for betalingsevnevurdering i relation til gældssanering og restanceinddrivelse.

Den i henvendelsen anførte situation, hvorefter et fastsat rådighedsbeløb ikke respekteres af offentlige instanser, vil hermed som udgangspunkt ikke kunne forekomme."

Jørgen Juel Hansen peger endvidere på spørgsmålet om ajourføringen af Forbrugerstyrelsens husholdningsbudgetter, og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har herom til brug for besvarelsen udtalt:

"Det er korrekt, at Forbrugerstyrelsen tidligere har opstillet en række standardbudgetposter i en almindelig husholdning. Forbrugerstyrelsens generelle strategi, herunder for forbrugerinformation, bygger på en prioritering af den forebyggende indsats med fokus på selve anskaffelsessituationen (markedet) og en koncentration af indsatsen, hvor effekten er størst. Derfor er husholdningsbudgettet ikke blevet opdateret."

Det bemærkes i den forbindelse, at der i lovforslaget lægges op til, at bl.a. de satser for skyldnerens rådighedsbeløb, som vil blive fastsat i en bekendtgørelse om gældssanering, hvert år vil blive reguleret med 2,0 pct. tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. loven om en satsreguleringsprocent. Størrelsen af satserne for rådighedsbeløbet vil således blive reguleret årligt på grundlag af årslønsudviklingen på arbejdsmarkedet, jf. forslaget til konkurslovens § 216, stk. 7 (lovforslagets § 1, nr. 11).

3. Ad "Lønindeholdelse fremgår ikke af årsopgørelsen"

Jørgen Juel Hansen henviser til en artikel i Pantefogeden, 2003, side 68 ff., hvor det anføres, at når skattemyndighederne til brug for en gældssaneringssag udfærdiger en opgørelse over skyldnerens skattegæld, fremgår det ikke af opgørelsen, at afdrag på skattegæld, der f.eks. er sket gennem lønindeholdelse, først afdrages på den ældste del af gælden. Opgørelsen vil derfor kunne give det indtryk, at der er stiftet nyere gæld til skattemyndighederne, selv om det ikke er tilfældet.

På den baggrund foreslås det i artiklen, at skattemyndighederne ændrer opgørelsen til en "betalingsopgørelse", dvs. en opgørelse over det beløb, som skyldneren årligt har betalt til skattemyndighederne, herunder ved lønindeholdelse mv.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Skatteministeriet, der bl.a. har udtalt følgende:

"Det anføres [...] i henvendelsen, at lønindeholdelse ikke fremgår af årsopgørelsen, og som følge heraf foreslås det, at der indføres et skema med de nødvendige oplysninger, som skal udfyldes af ToldSkat.

Det er korrekt, at årsopgørelsen fra ToldSkat ikke indeholder oplysninger om lønindeholdelse.

Der er heller ingen planer om at ændre herpå, idet oplysningen ikke i denne forbindelse er skattemæssig relevant. Hertil kommer, at årsopgørelsen erfaringsmæssigt i stort omfang anvendes i forhold til tredjemand, f.eks. banker og kreditforeningsinstitutter. Borgere vil derfor næppe anse det for en service at påføre årsopgørelsen oplysning om foretagets lønindeholdelse.

Det kan dog samtidig oplyses, at der som led i samlingen af inddrivelsen [af offentlige restancer, jf. ovenfor] i Skatteministeriet skal udvikles et nyt IT-system til understøttelse af restanceinddrivelsen med forventet idriftsættelse i 1. halvår af 2007. Herved er det forventningen, at det umiddelbart vil være muligt at få en udskrift af de relevante oplysninger vedr. restancer og lønindeholdelse m.v.

I mellemtiden vil skattemyndighederne være indstillet på, at udarbejde nogle mere retvisende opgørelser af restanceforløbet med henblik på skifteretternes administration af de nye gældssaneringsregler.”

4. Ad ”Andre punkter”

a. Med hensyn til det, der er anført af Jørgen Juel Hansen om afdragsperiodens længde (dvs. den periode, hvor skyldneren som led i gældssaneringen skal betale til kreditorerne), bemærkes, at Justitsministeriet er enig med Konkursrådet i, at der med henblik på at opretholde en rimelig balance mellem hensynet til skyldneren og hensynet til kreditorerne ikke er grundlag for generelt at ændre den normale afdragsperiode på 5 år, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2.5.

Forslaget om som udgangspunkt at anvende en afdragsperiode på 3 år i sager, der behandles efter de foreslåede nye regler om gældssanering for erhvervsdrivende i forbindelse med konkurs, jf. lovforslagets § 1, nr. 19-26, er begrundet i, at regeringen i overensstemmelse med sin generelle politik på iværksætterområdet ønsker, at det skal være nemmere at starte virksomhed igen efter en konkurs, og at det efter regeringens opfattelse vil kunne have positiv indflydelse på villigheden til at starte virksomhed, hvis afdragsperioden afkortes i gældssaneringssager, som behandles efter de foreslåede nye regler om gældssanering i forbindelse med konkurs. Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.10.3.2.7.

b. Jørgen Juel Hansen nævner endvidere nogle udgiftsposter, som det efter hans opfattelse bør overvejes at medtage i det budget, som skyldneren skal udarbejde i forbindelse med gældssaneringssagen. En udvidelse af antallet af faste poster på skyldnerens budget indebærer, at skyldneren skal betale mindre til kreditorerne. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke grundlag for at udvide antallet af udgiftsposter, der kan medtages på budgettet, f.eks. udgifter til

internet som foreslået af Jørgen Juel Hansen. Udgifter hertil må således i givet fald afholdes af skyldnerens rådighedsbeløb.

Med hensyn til skyldnerens eventuelle udgifter til administration af udbetalingerne til kreditorerne er Justitsministeriet enig med Konkursrådet i, at der ikke er behov for at lade skyldneren medtage sådanne udgifter på budgettet, da skyldneren bl.a. vil kunne oprette faste elektroniske overførelser af de beløb, der skal udloddes til kreditorerne. Der henvises til betænkning nr. 1449/2004 om gældssanering, side 313.

Med hensyn til udgifter til skyldnerens bil bemærkes, at udgifter vedrørende transport vil blive indregnet med et standardbeløb i rådighedsbeløbet. Dette beløb svarer til et normalt månedskort til den offentlige transport, således at yderligere udgifter til transport i bil kan medtages som en særskilt post i budgettet, hvis skyldneren kan dokumentere et konkret og særligt behov for at benytte motorkøretøj til erhvervelse af sin indkomst. Det er herved forudsat, at transporten ikke (uden meget væsentlig ulempe) kan foretages i offentlige transportmidler, hvilket er i overensstemmelse med gældende praksis. Det samme gælder, hvis skyldnerens udgifter til offentlig transport i forbindelse med erhvervelse af indkomst overstiger prisen på et månedskort til den regionale offentlige transport.

Den skyldner, der med henblik på husstandens erhvervelse af indkomst får lov til at beholde et motorkøretøj under gældssaneringssagen, vil som en særskilt budgetpost endvidere kunne afsætte et beløb til bilens løbende vedligeholdelsesomkostninger.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2.3 og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 11 (forslag til konkurslovens § 216, stk. 6).

c. Jørgen Juel Hansen rejser endelig spørgsmål om forholdet mellem de foreslåede regler om, i hvilket omfang erstatning for tab af erhvervsevne skal indgå i gældssaneringssagen, og reglerne i erstatningsansvarsloven om erstatning for tab af erhvervsevne.

Med lovforslaget lægges der op til, at skifteretten ved vurderingen af, om f.eks. en erstatning skal inddrages i gældssaneringssagen, skal lægge vægt på, hvad erstatningen skal dække. Er der tale om en kompensation for mistet (fremtidig) indtægt, der i givet fald ville være indgået i gældssaneringen, vil erstatningen skulle medtages som en indtægt for skyldneren, mens beløbene ikke skal medtages, hvis der er tale om kompensation for en ikke-økonomisk skade (f.eks. en mén godtgørelse).

En erstatning for erhvervsevnetab, der skal kompensere for mistet fremtidig indtægt, skal efter forslaget inddrages i gældssaneringssagen, således at kun den del af erstatningssummen, der vedrører afdragsperioden, inddrages i sagen. Har en 45-årig skyldner f.eks. modtaget en kapitalerstatning for erhvervsevnetab på 400.000 kr., vil alene de 100.000 kr. skulle inddrages i gældssaneringssagen til fordeling blandt kreditorerne, hvis afdragsperioden fastsættes til 5 år, og folkepensionsalderen er 65 år. De resterende 300.000 kr. må antages at vedrøre kompensation for perioden fra det tidspunkt, hvor skyldneren fylder 50 år, og ligger således uden for afdragsperioden.

Ved beregningen af den forholdsmæssige fordeling af et erstatningsbeløb mellem afdragsperioden og resten af den erhvervsaktive periode, vil der efter lovforslaget skulle tages udgangspunkt i den til enhver tid værende folkepensionsalder, dvs. for tiden 65 år, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2.2.

Efter erstatningsansvarslovens § 9 nedsættes en erstatning for tab af erhvervsevne for hvert år skadelidte var ældre end 29 år ved skadens indtræden, men således at erstatningen dog ikke nedsættes yderligere efter det fyldte 69 år. Efter bestemmelsen kan erstatningen højst nedsættes til 30 procent af den maksimale erstatning. Erstatningsansvarslovens § 9 er således udtryk for en standardiseret nedsættelse af en erhvervsevnetabserstatning på grund af skadelidtes alder.

Erstatningsansvarslovens § 9 og de foreslåede regler om behandlingen af erhvervsevnetabserstatninger mv. i gældssaneringssager vedrører således to forskellige situationer, og der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke grundlag for at anvende de samme "aldersgrænser" i de to situationer.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40012

Besvarelse af spørgsmål nr. 3 af 28. februar 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 3:

”Ministeren bedes kommentere, jf. L 128, bilag 4 (2004-05. 1. samling) henvendelsen af 7. december 2004 fra Forsikring og Pension. Henvendelsen er godkendt på L 10 – bilag 2.”

Svar:

Forsikring & Pension rejser i sin henvendelse til Retsudvalget dels spørgsmål om forslaget til konkurslovens § 222 a (lovforslagets § 1, nr. 14) om behandlingen i gældssaneringssager af skyldnerens pensionsordninger, dels om konkurslovens § 95 med hensyn til tilfælde, hvor en arbejdsgiver indleder betalingsstandsning eller går konkurs på et tidspunkt, hvor arbejdsgiveren ikke har indbetalt forfaldne bidrag til lønmodtagerens pensionsordning.

Usædvanlige pensionsindbetalinger

Det foreslås i overensstemmelse med Konkursrådets forslag, at der med udgangspunkt i den seneste retspraksis på området udformes lovregler om behandlingen i gældssaneringssager af skyldnerens pensionsordninger. Det foreslås, at hvis skyldneren har indbetalt et efter den pågældendes forhold på det tidspunkt, betalingen fandt sted, uforholdsmæssigt stort beløb på en pensionsordning, skal et beløb svarende til det for meget indbetalte i almindelighed indgå i gældssaneringssagen, jf. forslaget til konkurslovens § 222 a (lovforslagets § 1, nr. 14).

Efter Forsikring & Pensions opfattelse bør det klargøres, hvornår en indbetaling på en pensionsordning udgør et uforholdsmæssigt stort beløb. Et beløb, der på indbetalingstidspunktet var sædvanligt, kan efter Forsikring & Pensions opfattelse ikke senere anses for usædvanligt, fordi forsikredes økonomiske situation ændrer sig.

Efter lovforslaget beror vurderingen af, om der er indbetalt et uforholdsmæssigt stort beløb på skyldnerens pensionsordning, på en konkret vurdering af skyldnerens økonomiske forhold, ansættelsesforhold mv. på det tidspunkt, hvor indbetalingen fandt sted, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 14. Der tilsigtes med forslaget ingen ændring af den vurdering, som i retspraksis i dag foretages af dette spørgsmål. Efter denne retspraksis lægges der bl.a. vægt på, om skyldneren, efter at den gæld, der søges saneret, er opstået, har indbetalt på en pensionsordning, som den pågældende selv har oprettet. Er pensionsordningen oprettet som led i skyldnerens ansættelsesforhold, skal ordningen kun inddrages i gældssaneringssagen, hvis indbetalingerne er unormalt høje efter stillingens beskaffenhed. Der vil i givet fald alene skulle ske inddragelse i gældssaneringssagen, i det omfang der er indbetalt et uforholdsmæssigt stort beløb.

I overensstemmelse med Konkursrådets forslag indebærer lovforslaget endvidere, at skifteretten ligesom efter gældende retspraksis i særlige tilfælde efter en konkret vurdering af skyldnerens pensionsordning og den pågældendes forhold i øvrigt helt eller delvist kan inddrage pensionsordningen i gældssaneringssagen, selv om der for så vidt ikke har været tale om uforholdsmæssige eller urimelige indbetalinger på ordningen, jf. forslaget til konkurslovens § 222 a, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 14).

Formålet hermed er at undgå de særlige situationer, hvor en skyldner, der har en betydelig pensionsopsparing og derfor vil få usædvanligt gode økonomiske forhold efter udbetaling af ordningen, vil kunne få gældssanering, uden at pensionsordningen kan inddrages i gældssaneringssagen til fordel for kreditorerne. Det er således hensigten, at reglen alene skal anvendes i særlige tilfælde med henblik på at undgå konkret stødende gældssaneringer. Der vil således f.eks. ikke kunne ske inddragelse af skyldnerens pensionsordning, hvis der alene er tale om en sædvanlig og almindelig arbejdsmarkedspension.

Der henvises i øvrigt lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.2 og den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 3.

Ikke indbetalte pensionsbidrag

Forsikring & Pension anfører endvidere, at en lønmodtager, hvis arbejdsgiver indleder betalingsstandsning eller går konkurs, ofte ikke har mulighed for at gøre sit fulde krav gældende vedrørende bidrag til lønmodtagerens pensionsordning, som arbejdsgiveren ikke har indbetalt, idet lønmodtageren typisk først vil blive opmærksom på de manglende indbetalinger, når den

pågældende modtager sin årlige opgørelse fra pensionsinstituttet, og der er gået mere end 6 måneder fra fristdagen (dvs. den dag, da skifteretten modtog begæring om f.eks. konkurs), jf. konkurslovens § 95, stk. 1, hvorefter der er fortrinsstilling for løn mv., der er forfaldet i tidsrummet fra 6 måneder før fristdagen indtil konkursdekretets afsigelse.

Forsikring & Pension har i vedlagte brev af 29. december 2004 uddybet sin henvendelse. Som det fremgår heraf, synes der navnlig at være tale om et spørgsmål, der opstår i forhold til lønmodtagere, der aldrig er blevet tilmeldt den pensionsordning, de i henhold til overenskomst eller ansættelsesaftale er berettigede til.

Indledningsvis bemærkes, at spørgsmålet om underretning af lønmodtagere, hvis arbejdsgiver ikke indbetaler de aftalte pensionsbidrag, bl.a. er omtalt i betænkning nr. 1423/2002 om forsikringsaftaleloven, som er afgivet af Justitsministeriets udvalg om revision af forsikringsaftaleloven, hvori Forsikring & Pension var repræsenteret. I betænkningen side 325 f., er bl.a. anført følgende:

”I nogle gruppeforsikringsordninger kender forsikringsselskabet identiteten af de enkelte gruppemedlemmer, mens selskabet i andre ordninger ikke er bekendt hermed, f.eks. fordi forsikringen omfatter ”de til enhver tid ansatte på virksomheden”.

I de tilfælde, hvor selskabet kender identiteten af gruppemedlemmerne, vil selskabet efter det for udvalget oplyste i praksis underrette de enkelte gruppemedlemmer, hvis præmien ikke bliver betalt. Forsikring & Pensions medlemmer af udvalget har i den forbindelse tilkendegivet, at det efter deres opfattelse vil være i strid med god forsikringskik, hvis et selskab undlader at foretage en sådan underretning, og selskabet vil således i givet fald kunne blive ansvarlig i forhold til det enkelte gruppemedlem, som har haft en berettiget forventning om at være dækket af den pågældende gruppeforsikring.

For så vidt angår forsikringsordninger, hvor forsikringsselskabet ikke kender identiteten af de enkelte gruppemedlemmer og derfor ikke har mulighed for at underrette dem om den manglende præmiebetaling, vil udvalget pege på, at forsikringsselskabet og grupprepræsentanten ved forsikringsaftalens indgåelse bør tage højde for den situation, der kan opstå, hvis præmien ikke bliver betalt. Det kan f.eks. aftales, at forsikringsselskabet skal underrette en særlig grupprepræsentant, dvs. en anden end den sædvanlige grupprepræsentant/forsikringstageren, ved manglende præmiebetaling, således at denne særlige repræsentant har en forpligtelse til at orientere de enkelte gruppemedlemmer.

Med hensyn til arbejdsmarkedspensionsordninger føres der efter det for udvalget oplyste i øvrigt en løbende kontrol med, om præmien bliver indbetalt af arbejdsgiveren. Præmiebetalingen fremgår således af den enkelte medarbejders lønseddel (uden at lønsedlen dog udgør bevis for, at arbejdsgiveren har indbetalt præmien) og det enkelte arbejdsmarkedspensionsinstitut overvåger løbende ændringer - herunder bortfald - i præmieindbetalin-

gerne. Manglende præmiebetaling opdages derfor hurtigt og sagerne løses effektivt i det arbejdsretlige system.”

Efter Justitsministeriets opfattelse må Forsikring & Pensions forslag om at ændre konkurslovens § 95 ses i en bredere sammenhæng med de øvrige bestemmelser i konkurslovens kapitel 10 om den såkaldte konkursorden, dvs. reglerne om fravigelse af hovedprincippet om en ligelig fordeling af skyldnerens aktiver til skyldnerens kreditorer i forbindelse med en konkurs. Justitsministeriet vil derfor sende en kopi af Forsikring & Pensions henvendelser og denne besvarelse til Konkursrådet med henblik på, at materialet kan indgå i rådets løbende overvejelser om revision af konkurslovens regler, herunder Konkursrådets kommende overvejelser om konkurslovens regler om rekonstruktion mv.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40020

Besvarelse af spørgsmål nr. 4 af 28. februar 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 4:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 20. december 2004 fra Hans Engberg, jf. REU L 128 - bilag 6 (2004-05, 1. samling). Henvendelsen er godkendt på L 10 - bilag 2.”

Svar:

I henvendelsen til Folketingets Retsudvalg rejser Hans Engberg forskellige spørgsmål i relation til lovforslaget om revision af konkurslovens regler om gældssanering, jf. nedenfor.

Ad henvendelsens punkt 1 ("Nægtelsesgrunde generelt")

Hans Engberg anfører, at forslaget til konkurslovens § 197, der nærmere beskriver betingelserne for at nægte gældssanering, ikke vil medvirke til en præcisering af den nugældende retstilstand, bl.a. fordi der fortsat skal foretages en række skønsmæssige vurderinger, herunder f.eks. om betydningen af gældens alder. Det anføres endvidere, at udtrykkelig angivelse af nægtelsesgrunde i loven vil kunne øge risikoen for, at antallet af gældssaneringskendelser bliver reduceret i forhold til i dag.

Som nævnt i pkt. 4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, er formålet med den foreslåede ændring af konkurslovens § 197 (lovforslagets § 1, nr. 3), hvorefter betingelserne for at få gældssanering kommer til at fremgå direkte af konkursloven, at medvirke til at skabe en mere ensartet og forudsigelig retsstilling både for skyldneren og for kreditorerne med hensyn til en skyldners muligheder for at kunne få gældssanering. Det foreslås således, at det kommer til at fremgå udtrykkeligt af konkursloven, at en skyldner, der er kvalificeret insolvent ("håbløst forgældet") som udgangspunkt kan få gældssanering, medmindre visse nærmere angivne omstændigheder taler imod, f.eks. at skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, at skyldneren

har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender, eller at en ikke uvæsentlig del af gælden er pådraget ved strafbare eller erstatningspådragende forhold, jf. forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2. Dette svarer til, hvad der gælder i dag på gældssaneringsområdet, således som gældende ret er kommet til udtryk i de overordnede domstoles praksis. Det er således ikke hensigten, at den foreslåede ændring af konkurslovens § 197 generelt skal udvide eller indskrænke det område, inden for hvilket der efter gældende ret gives gældssanering.

Som anført i lovforslagets bemærkninger, vil det efter Justitsministeriets opfattelse ikke være muligt at udforme praktisk anvendelige regler, der udelukker, at skifteretten skal foretage en konkret vurdering af den enkelte gældssanerings sag. En sådan retstilstand vil efter Justitsministeriets opfattelse heller ikke være hensigtsmæssig, idet den endelige afgørelse af, om skyldneren opfylder betingelserne for at få gældssanering bør bero på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder. Justitsministeriet finder således, at lovforslaget vil medvirke til at skabe en mere ensartet og forudsigelig retstilstand på gældssaneringsområdet, samtidig med at der fortsat kan udøves det fornødne konkrete skøn vedrørende den enkelte skyldners forhold.

Efter forslaget til konkurslovens § 197, stk. 3 (lovforslagets § 1, nr. 3), skal der ved afgørelsen af, om der er forhold, der taler imod gældssanering, ligesom efter gældende ret lægges vægt på gældens alder. Bestemmelsen er udtryk for et princip om, at jo yngre gælden er, desto mere tungtvejende for afgørelsen om gældssanering bliver omstændighederne ved gældens pådragelse. Der bør efter Justitsministeriets opfattelse ikke fastsættes en absolut grænse for, hvornår en gældspost har nået en alder, hvor betydningen af de forhold vedrørende gældsstiftelsen, der er nævnt i forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2, er aftaget i en sådan grad, at gældssanering ikke længere er udelukket. Gældens alder må som hidtil vurderes i sammenhæng med omstændighederne ved gældens pådragelse, herunder grovheden af det forhold, der udelukker gældssanering. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Der henvises i øvrigt til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 2.

Ad henvendelsens punkt 2 ("Arbejdsløse mv.")

Hans Engberg peger endvidere på spørgsmålet om gældssanering for skyldnere, der er arbejdsløse, under uddannelse eller har deltidsarbejde.

Som nævnt ovenfor ad henvendelsens punkt 1, foreslås det i lovforslaget, at skyldneren som hovedregel skal meddeles gældssanering, hvis skyldneren er håbløst forgældet, og en gældssanering vil medføre en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, medmindre visse nærmere angivne forhold taler imod det, jf. forslaget til konkurslovens § 197 (lovforslagets § 1, nr. 3). Det foreslås bl.a., at kendelse om gældssanering i almindelighed ikke kan afsiges, hvis skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede.

Som anført i bemærkningerne til forslaget til konkurslovens § 197, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, skal vurderingen af, om skyldnerens økonomiske forhold er afklarede, foretages i overensstemmelse med den nugældende retspraksis. Det indebærer bl.a., at en skyldners økonomiske forhold ligesom efter gældende ret i almindelighed må anses for uafklarede, hvis skyldneren er arbejdsløs eller under uddannelse.

Den endelige afgørelse af, om skyldneren opfylder betingelserne for at få gældssanering, beror både efter gældende ret og efter lovforslaget på en konkret vurdering af den enkelte sags samlede omstændigheder, jf. herved også udtrykkeligt "i almindelighed" i forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2.

Har skyldneren i en længere periode f.eks. været arbejdsløs, vil den pågældendes økonomiske forhold efter omstændighederne kunne anses for at være afklarede, uanset at skyldneren modtager arbejdsløshedsunderstøttelse eller kontanthjælp. Har en skyldner (eller dennes ægtefælle) eksempelvis gennem længere tid reelt ikke været tilknyttet arbejdsmarkedet, og er den pågældende uden nogen relevant uddannelse, er det i retspraksis antaget, at der vil kunne være tilstrækkelig klarhed med hensyn til skyldnerens (eller ægtefællens) fremtidige beskæftigelsessituation og indtægtsforhold, så den pågældende kan få gældssanering, jf. herved Østre Landsrets kendelse af 18. maj 1998, refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, side 1245.

Har skyldneren en tidsbegrænset ansættelse, herunder f.eks. ansættelse på åremål, må det ligeledes bero på en konkret vurdering af den pågældendes nuværende og tidligere ansættelsesforhold, økonomiske forhold mv., om hans eller hendes økonomiske forhold må anses for afklarede i en sådan grad, at den pågældende kan få gældssanering. Har en skyldner f.eks. igennem en årrække været ansat i flere på hinanden følgende tidsbegrænsede stillinger af nogenlunde ensartet karakter, vil den pågældendes arbejdsmæssige og økonomiske forhold således efter omstændighederne kunne anses for afklarede.

Ad henvendelsens punkt 3 ("Sammenhængen mellem de ændrede rådighedsbeløb og de udgifter, der særskilt kan trækkes fra")

I overensstemmelse med Konkursrådets forslag indebærer lovforslaget, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget, dvs. opgørelsen af det beløb, som skyldneren typisk vil skulle betale til sine kreditorer som led i gældssaneringen og dermed af det beløb, som skyldneren har at leve for i afdragsperioden. Forslaget sigter navnlig mod at skabe en mere ensartet praksis for skifteretternes behandling af sager om gældssanering, og det er således ikke hensigten, at præciseringen af reglerne generelt skal medføre en ændring af den levestandard, som en husstand på landsplan gennemsnitligt må antages at have i afdragsperioden, og dermed af det beløb, som skyldneren skal betale sine kreditorer i afdragsperioden, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3 og forslaget til konkurslovens § 216, stk. 6 (lovforslagets § 1, nr. 11), og bemærkningerne hertil.

Justitsministeriet er i den forbindelse enig med Konkursrådet i, at størrelsen af rådighedsbeløbet (dvs. et uspecificeret beløb til dækning af husstandens nødvendige leveomkostninger som f.eks. mad, tøj og fritidsaktiviteter) bør fastsættes på grundlag af en opgørelse over de faktiske udgifter til de enkelte poster, som skal dækkes af rådighedsbeløbet, og at dette bør ske på grundlag af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter. De satser for rådighedsbeløbet, der lægges op til med lovforslaget, ses i den forbindelse ikke at være lavere end de vejledende satser for rådighedsbeløb, der i dag anvendes i Sø- og Handelsretten, som er landets største skifteret.

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget og til den kommenterede høringsoversigt afsnit I, pkt. 4.

Ad henvendelsens punkt 4 ("Husstandsprincippet")

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt skyldnerens ægtefælle eller samlever skal bidrage til afviklingen af skyldnerens gæld, skal Justitsministeriet bemærke, at der i dag tages udgangspunkt i husstandens samlede økonomiske formåen, når skyldnerens budget skal fastlægges. Det er således som udgangspunkt husstandens samlede indtægter og udgifter, der skal lægges til grund ved afgørelsen af, hvor stort et beløb der kan tilbydes kreditorerne i forbindelse med en gældssanering.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.4.2, er Justitsministeriet enig med Konkursrådet i, at den nuværende retstilstand som udgangspunkt bør opretholdes for ægtefæller og samlever. Skyldnerens ægtefælle eller samlever må således i almindelighed antages at have haft mulighed for at forøge sin levestandard i kraft af den skete gældsætning. Lovforslaget indebærer endvidere, at skyldnerens ægtefælle eller samlever ikke skal bidrage økonomisk til skyldnerens kreditorer i videre omfang end, hvad der følger af retspraksis i dag, dvs. at skyldnerens indkomst fortsat vil udgøre maksimum for, hvad der skal betales til dennes kreditorer.

Det foreslås samtidig i overensstemmelse med Konkursrådets forslag, at en skyldners *nye* ægtefælle eller samlever ikke skal være med til at betale skyldnerens *gamle* gæld, dvs. gæld, der i al væsentlighed er stiftet inden samlivets etablering. Det foreslås således, at en ægtefælles eller samlevers indtægt ikke skal medtages i gældssaneringsbudgettet, hvis skyldnerens gæld i det væsentlige er opstået før samlivsforholdets etablering. Herved sikres, at en skyldners ægtefælle eller samlever alene skal bidrage til gældens afvikling, hvis den pågældende har kunnet deltage i den forøgede forbrugsmulighed, gældssætningen har muliggjort eller tilsigtet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 11 (forslag til konkurslovens § 216, stk. 6), og bemærkningerne hertil samt til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 5.

Ad henvendelsens punkt 5 ("Panterrettigheder")

Med hensyn til det, der er anført af Hans Engberg om en særlig regel om behandling af pantrettigheder i fast ejendom i forbindelse med en gældssanering, henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40062

Besvarelse af spørgsmål nr. 5 af 25. februar 2005 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål nr. 5:

"Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 6. december 2004 fra Jørgen Juel Hansen, Hørsholm, Jf. L 128 - bilag 7 (2004-05, 1. samling) Henvendelsen er godkendt på L 10 - bilag 2."

Svar:

I henvendelsen til Retsudvalget ("Agenda for mødet i Folketingets Retsudvalg den 20. januar 2005") rejser Jørgen Juel Hansen forskellige spørgsmål i relation til lovforslaget om revision af konkurslovens regler om gældssanering.

Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40063

Besvarelse af spørgsmål nr. 7 af 2. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål nr. 7:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3. februar 2005 fra Jørgen Juel Hansen, JJH forlag, jf. L 10 – bilag 6.”

Svar:

I henvendelsen til Retsudvalget rejser Jørgen Juel Hansen forskellige spørgsmål i relation til fastsættelsen af satserne for skyldnerens rådighedsbeløb.

Der henvises herom til besvarelsen af spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40006

Besvarelse af spørgsmål nr. 9 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 9:

”Ministeren bedes redegøre nærmere for, hvordan § 197, stk. 2, nr. 2, skal forstås i forhold til personer, der er kommet i gæld f.eks. på grund af misbrug, voldeligt samliv, incest, psykisk sygdom, der hidtil i praksis ofte har givet gældssanering, selvom der f.eks. var tale om forbrugsgæld, stort brug af kontokort m.v. Vil der fortsat kunne gives gældssanering i disse sager, eller lægges der op til en ændring?”

Svar:

Lovforslaget indebærer, at betingelserne for at få gældssanering kommer til at fremgå udtrykkeligt af konkursloven, jf. forslaget til konkurslovens § 197 (lovforslagets § 1, nr. 3). Det foreslås, at skifteretten skal kunne afsige kendelse om gældssanering, hvis skyldneren godtgør ikke at være i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser, og det må antages, at gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. forslaget til konkurslovens § 197, stk. 1. Er skyldneren håbløst forgældet, og vil en gældssanering medføre en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, foreslås det, at skyldneren som hovedregel skal meddeles gældssanering, medmindre de forhold, der er nævnt i § 197, stk. 2, taler imod det. Bestemmelsen svarer til, hvad der må antages allerede at være gældende ret.

Efter forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 2, kan kendelse om gældssanering i almindelighed ikke afsiges, hvis skyldneren har handlet uforsvarligt i økonomiske anliggender. Dette omfatter bl.a. tilfælde, hvor en ikke uvæsentlig gæld er stiftet på et tidspunkt, hvor skyldneren var ude af stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, er opstået som følge af, at skyldneren har påtaget sig en finansiel risiko, der stod i misforhold til skyldnerens økonomiske situati-

on, er stiftet med henblik på forbrug eller er gæld til det offentlige, som er oparbejdet systematisk.

Den endelige afgørelse af, om skyldneren opfylder betingelserne for at få gældssanering, beror både efter gældende ret og efter lovforslaget på en konkret vurdering af den enkelte sags samlede omstændigheder, jf. herved også formuleringen ”i almindelighed” i forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2.

I den juridiske teori er det i den forbindelse antaget, at skyldnerens særlige personlige forhold kan begrunde, at præventive hensyn – herunder hensynet til ikke at tilskynde til kritisabel gældsætning – må tillægges ringere vægt end normalt ved vurderingen af, om skyldneren bør have gældssanering, jf. Mogens Munch, Konkursloven med kommentarer, 9. udgave, 2001, side 813. Der findes også i retspraksis eksempler på, at en skyldners særlige personlige forhold, f.eks. en tidligere psykisk sygdom, er indgået i vurderingen af spørgsmålet om gældssanering.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3, er hensigten med den foreslåede ændring af konkurslovens § 197 om betingelserne for at få gældssanering ikke generelt at udvide eller indskrænke det område, inden for hvilket der gives gældssanering, men at medvirke til at skabe en mere ensartet og forudsigelig retsstilling.

En skyldners særlige personlige forhold vil således fortsat ligesom efter gældende ret efter omstændighederne kunne indgå i vurderingen af, om skyldneren bør meddeles gældssanering.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40007

Besvarelse af spørgsmål nr. 10 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 10:

”Ministeren bedes redegøre nærmere for, hvad der findes at være rimelige boligudgifter, og for i hvilke situationer en meget høj boligudgift alligevel vil kunne accepteres, f.eks. om det vil kunne accepteres, såfremt det ikke er muligt at finde en billigere bolig i rimelig afstand fra arbejdspladsen.”

Svar:

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2.5, indebærer lovforslaget i overensstemmelse med Konkursrådets forslag, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget. En sådan bekendtgørelse vil indeholde nærmere regler om, hvilke indtægts- og udgiftsposter der kan medtages på budgettet og om fastsættelsen af skyldnerens rådighedsbeløb (dvs. et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger mv.). Formålet hermed er at sikre en mere ensartet og forudsigelig behandling af sager om gældssanering, herunder fastsættelse af det beløb, som skyldneren har at leve for i afdragsperioden, og af det beløb, som skyldneren skal betale til sine kreditorer.

Lovforslaget lægger op til, at boligudgifter bør kunne medtages som en særskilt udgiftspost på budgettet, således at posten omfatter en efter forholdene i lokalområdet rimelig udgift til husleje eller ydelser på prioritetsgæld, eventuelle faste fællesudgifter, ejendomsskatter, almindelig ejendomsforsikring og udgifter til vand, strøm og varme, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2.3.

Vurderingen af, om skyldnerens boligudgift må anses for rimelig, må ske på grundlag af en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, herunder ud fra en vurdering af boligens geografiske beliggenhed, husstandens størrelse, hvilke muligheder den pågældende har for at

flytte til en billigere bolig – og i den forbindelse også de hermed forbundne omkostninger f.eks. til mæglersalær ved salg af en ejerbolig – samt efter omstændighederne skyldnerens og dennes husstands helt særlige behov, f.eks. adgangsforhold til bopælen for en kørestolsbruger.

Både efter gældende ret og efter lovforslagets regler er det en betingelse for at få gældssanering, at der er udsigt til, at en gældssanering vil føre til en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold. Som nævnt i lovforslagets bemærkninger, skal vurderingen af, om boligudgiften er rimelig, som udgangspunkt ske allerede ved sagens indledning og ikke først i forbindelse med godkendelsen af budgettet. Finder skifteretten på det tidspunkt, hvor gældssaneringssagen indledes, at boligudgiften ikke er rimelig, og kan ægtefællen eller samleveren ikke betale den "urimelige" del af boligudgiften ved siden af den del af fællesudgifterne, der påhviler den pågældende, må skifteretten afvise at indlede en gældssaneringssag, da der i så fald ikke er udsigt til, at en gældssanering vil medføre en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, jf. forslaget til konkurslovens § 197 (lovforslagets § 1, nr. 3).

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40004

Besvarelse af spørgsmål nr. 11 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 11:

”Ministeren bedes oplyse, om det også fremover vil være muligt i særlige tilfælde at opnå gældssanering, hvis man er under revalidering, udfra en betragtning om, at når det offentlige bruger mange ressourcer på at sætte en person i stand til at klare sig selv, så vil det være fornuftigt samtidig at sanere gælden, så denne ikke forhindrer skyldneren i at blive selvforsørgende.”

Svar:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Retsudvalg, foreslås det, at skyldneren som hovedregel skal meddeles gældssanering, hvis skyldneren er håbløst forgældet, og en gældssanering vil medføre en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, medmindre visse nærmere angivne forhold taler imod det, jf. forslaget til konkurslovens § 197 (lovforslagets § 1, nr. 3). Det foreslås bl.a., at kendelse om gældssanering som efter gældende ret i almindelighed ikke kan afsiges, hvis skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, jf. forslaget til § 197, stk. 2, nr. 1.

Som anført i bemærkningerne til forslaget til konkurslovens § 197, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, skal vurderingen af, om skyldnerens økonomiske forhold er afklarede, foretages i overensstemmelse med den nugældende retspraksis. Skyldnerens økonomiske forhold vil således i almindelighed f.eks. være uafklarede, hvis skyldneren er arbejdsløs eller under uddannelse.

Revalidering er efter reglerne i aktiveringsloven erhvervsrettede aktiviteter og økonomisk hjælp, der kan bidrage til, at en person med begrænsninger i arbejdsevnen fastholdes eller kommer ind på arbejdsmarkedet, således at den pågældendes mulighed for at forsørge sig selv og sin familie forbedres, jf. aktiveringslovens § 46, stk. 1. En kommune skal tilrettelægge en revalidering således, at den kan gennemføres på så kort tid som muligt, og således at revali-

dendens behov tilgodeses. Kommunen kan som udgangspunkt højst planlægge, at revalidenden får revalideringsydelse i 5 år, jf. aktiveringslovens § 49, stk. 1.

En skyldner, der er under revalidering, må således både efter gældende ret og efter lovforslaget normalt anses for at have uafklarede økonomiske forhold, således at den pågældende som udgangspunkt ikke vil kunne få gældssanering.

Den endelige afgørelse af, om skyldneren opfylder betingelserne for at få gældssanering, beror både efter gældende ret og efter lovforslaget på en konkret vurdering af den enkelte sags samlede omstændigheder, jf. herved også formuleringen "i almindelighed" i forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2. Dette gælder også med hensyn til skyldnere, der er under revalidering, og der findes i retspraksis enkelte eksempler på, at der i helt særlige tilfælde er givet en person under revalidering gældssanering, jf. f.eks. Østre Landsrets kendelse af 9. marts 2000 refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2000, side 1457, hvor en skyldner under revalidering fik gældssanering bl.a. under henvisning til, at der ville gå mindst 3 år, før han ville være færdiguddannet, at han da ville være fyldt 60 år, samt at det måtte anses for meget tvivlsomt, om han da ville komme i fuldtidsarbejde, således at hans indtægtsforhold ville blive forbedret i forhold til den nuværende revalideringsydelse.

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.1.3, er hensigten med den foreslåede ændring af konkurslovens § 197 om betingelserne for at få gældssanering ikke generelt at udvide eller indskrænke det område, inden for hvilket der gives gældssanering, men at medvirke til at skabe en mere ensartet og forudsigelig retsstilling.

Efter lovforslagets regler vil der således som hidtil i helt særlige tilfælde kunne meddeles en skyldner gældssanering, selv om den pågældende er under revalidering.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40002

Besvarelse af spørgsmål nr. 12 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 12:

”Ministeren bedes redegøre nærmere for, i hvilke tilfælde man konkret kan forestille sig, at det vil være relevant at spørge til en forventet arv, jf. også høringssvaret fra Retspolitisk Forening. Eftersom behandlingen af en gældssaneringssag normalt tager ½-1 år, må det være nogle meget få og specielle sygdomsforløb, ministeren forestiller sig, hvor skyldneren forventer, at en arvelader dør, efter at der er gået ½-1 år med gældssaneringssagen, men alligevel så hurtigt, at der kan være tale om et dødsfald der er meget nært forestående.”

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 9 fra Folketingets Retsudvalg foreslås det, at skyldneren som hovedregel skal meddeles gældssanering, hvis skyldneren er håbløst forgældet, og en gældssanering vil medføre en varig forbedring af skyldnerens økonomiske forhold, medmindre visse nærmere angivne forhold taler imod det, jf. forslaget til konkurslovens § 197 (lovforslagets § 1, nr. 3). Det foreslås bl.a., at kendelse om gældssanering som efter gældende ret i almindelighed ikke kan afsiges, hvis skyldnerens økonomiske forhold er uafklarede, jf. forslaget til konkurslovens § 197, stk. 2, nr. 1.

Som anført i bemærkningerne til forslaget til konkurslovens § 197, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, skal vurderingen af, om skyldnerens økonomiske forhold er afklarede, foretages i overensstemmelse med den nugældende retspraksis. Dette indebærer bl.a., at en skyldners økonomiske forhold ligesom i dag efter omstændighederne må anses for uafklarede, hvis det må lægges til grund, at den pågældende er arveberettiget efter en person, hvis dødsfald er meget nært forestående. Om dette er tilfældet, beror på en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder.

Dette indebærer, at skyldneren i forbindelse med den indledende behandling af ansøgningen om gældssanering i givet fald må oplyse over for skifteretten, hvis han eller hun er arveberettiget efter en person, hvis dødsfald er meget nært forestående.

Skyldneren er endvidere under behandlingen af en gældssaneringssag forpligtet til loyalt at oplyse om ændringer i sine økonomiske forhold, jf. konkurslovens § 212, stk. 1, nr. 2. Skyldneren er således også forpligtet til over for skifteretten at oplyse, hvis der under sagens behandling – eksempelvis kort tid før det sidste møde i skifteretten – indtræder omstændigheder, der indebærer, at et dødsfald for en person, som skyldneren er arveberettiget efter, bliver meget nært forestående. Dermed vil også oplysninger om kortere sygdomsforløb kunne være relevante for skifterettens vurdering af gældssaneringssagen.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40000

Besvarelse af spørgsmål nr. 13 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 13:

”Ministeren bedes oplyse, om der i særlige tilfælde vil kunne blive tale om, at udgifter til børnepasning udover dagtilbud vil kunne medtages som særskilt fast udgift i budgettet, f.eks. for en enlig mor, der har aften- eller nattevagter og er nødt til at ansætte en person til at passe barnet imens.”

Svar:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 10 fra Folketingets Retsudvalg, indebærer lovforslaget i overensstemmelse med Konkursrådets forslag, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget. En sådan bekendtgørelse vil bl.a. indeholde nærmere regler om, hvilke indtægts- og udgiftsposter der kan medtages på budgettet, og om fastsættelsen af skyldnerens rådighedsbeløb (dvs. et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger).

Der lægges med lovforslaget op til, at udgiften til børnepasning skal medtages som en særskilt udgiftspost på budgettet, da det er en udgiftspost, hvis størrelse afhænger af, i hvilken kommune skyldneren har bopæl. Der kan i budgettet medtages rimelige udgifter til børnepasning, der sker som en nødvendig følge af skyldnerens eller dennes ægtefælles varetagelse af lønarbejde, hvilket bl.a. indebærer, at også udgifter til en privatantaget børnepasser, der skal passe skyldnerens barn i forbindelse med f.eks. skyldnerens aftenarbejde, i almindelighed vil kunne medtages på budgettet. Udgifter til f.eks. en privatantaget børnepasser, der passer skyldnerens børn uden for skyldnerens arbejdstid, kan derimod ikke medtages på budgettet.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2.3.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40001

Besvarelse af spørgsmål nr. 14 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 14:

”Ministeren bedes redegøre nærmere for, om ministeren mener, at det fortsat skal være praksis, at der i gældssaneringssager, hvor en væsentlig del af gælden er studiegæld, skal være en afvikling over f.eks. 10 år i stedet for de sædvanlige 5 år. I kommentaren til høringssvarene henviser ministeren til muligheden for eftergivelse af studiegæld, men det hjælper jo ikke de skyldnere, der har en anden gæld end studiegæld, og som derfor er nødsaget til at søge en samlet løsning på deres gældsproblemer ved skifteretten.”

Svar:

Efter den gældende § 197, stk. 1, nr. 1, i konkursloven skal der ved vurderingen af, om en skyldner skal have gældssanering, bl.a. lægges vægt på, om skyldneren ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne opfylde sine gældsforpligtelser. I bestemmelsens forarbejder har Folketingets Retsudvalg bl.a. anført følgende om sanering af studiegæld, jf. Folketingstidende 1986-87, tillæg B, spalte 2395 ff. og 2435:

”[u]dvalget ønsker at understrege, at der i forbindelse med en kendelse om gældssanering skal tages hensyn til ”skyldnerens forhold og omstændighederne i øvrigt”. Denne bestemmelse vil ofte kunne være af praktisk betydning i forhold til studiegæld, som jo er en gæld, der er påtaget med henblik på en langsigtet investering, ofte for at opnå en højere indtjening. En sådan langsigtet investering vil oftest ikke kunne forudses afviklet inden for en 5-års periode, og skifteretten bør naturligvis tage dette med i overvejelser, når der træffes bestemmelse om afsigelse af kendelse.

[..]

studiegæld [skal] typisk [...] afdrages over 15 år. Som en betingelse for at give gældssanering efter konkursloven skal skyldneren [...] godtgøre, at han ikke er i stand til og inden for de nærmeste år ingen udsigt har til at kunne afvikle studiegælden i overensstemmelse med den fastsatte afdragsordning.”

Retspraksis vedrørende gældssanering af studiegæld synes i overensstemmelse hermed at kunne sammenfattes således, at hvis hovedparten af gælden består af studiegæld vedrørende en afsluttet og kompetencegivende uddannelse, skal afdragsperioden som udgangspunkt løbe indtil 15 år efter studiets afslutning, dog ikke mere end 10 år i alt. Har skyldneren derimod afbrudt sit studium uden at opnå en kvalificerende eksamen, fastsættes afdragsperioden til de sædvanlige 5 år, jf. Gert Drews Jensen, *Gældssanering*, 2. udgave, 1998, side 145.

Retspraksis for skyldnere, der har afsluttet en kompetencegivende uddannelse, harmonerer dermed med reglerne om administrativ eftergivelse af studiegæld i lovbekendtgørelse nr. 952 af 16. december 1998 om tilskud til afvikling af studiegæld og om eftergivelse af studiegæld.

Efter denne lovs § 13, stk. 1, kan Finansstyrelsen efter ansøgning eftergive studiegæld (dvs. statslån, studielån og statsgaranterede studielån ydet efter uddannelsesstøttelovgivningen), som låntager ikke kan tilbagebetale med passende ydelser i løbet af en 15-årig tilbagebetalingsperiode. Finansstyrelsen kan som udgangspunkt tidligst behandle en ansøgning om eftergivelse 12 år efter, at låntager har afsluttet eller afbrudt sin uddannelse, låntager har påbegyndt tilbagebetalingen af gælden, eller tilbagebetalingspligten er indtrådt efter lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statsgaranterede studielån, jf. lovens § 14.

Finansstyrelsen træffer afgørelse om, hvorvidt og i hvilket omfang studiegælden kan eftergives, efter en samlet vurdering af, om låntagers hidtidige tilbagebetaling har stået i rimeligt forhold til gældens størrelse og alder eller til låntagers bruttoindkomst, og om låntager med sin forventede bruttoindkomst kan betale mere af gælden inden udløbet af den 15-årige tilbagebetalingsperiode, jf. lovens § 13, stk. 1.

På denne baggrund og da de hensyn, som ligger til grund for den nuværende retspraksis om gældssanering af studiegæld, efter Justitsministeriets opfattelse fortsat gør sig gældende, tilsigtes der med lovforslaget ingen ændring af retspraksis med hensyn til spørgsmålet om fastsættelse af afdragsperiodens længde ved gældssanering af studiegæld.

Der henvises i øvrigt til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 4.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40017

Besvarelse af spørgsmål nr. 15 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 15:

”Ministeren bedes genoverveje spørgsmålet om at medtage indboforsikring som en fast udgift udover rådighedsbeløbet, på samme måde som ministeren har medtaget efterlønsbidraget, da også indboforsikring er almindelig udbredt og sædvanlig, og det desuden normalt er således, at myndighederne opfordrer folk til at tegne indboforsikring, for at være forsikret mod f.eks. brand.”

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 10 fra Folketingets Retsudvalg, lægges der med lovforslaget op til, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren skal fastsættes nærmere regler for, hvilke indtægts- og udgiftsposter der kan medtages i skyldnerens budget for afdragsperioden (dvs. den periode, hvor skyldneren skal betale til sine kreditorer som led i gældssaneringen), samt regler om størrelsen af skyldnerens rådighedsbeløb (dvs. et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger som f.eks. tøj og mad).

Som det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3, vil der som en særskilt udgiftspost i budgettet bl.a. kunne medtages udgifter til skyldnerens bolig, dvs. husleje eller ydelser på prioritetsgæld, eventuelle faste fællesudgifter, ejendomsskatter, almindelig ejendomsforsikring og udgifter til vand, strøm og varme. Ønsker skyldneren herudover at tegne en indboforsikring, er det forudsat, at udgiften hertil må betales af rådighedsbeløbet.

Det er væsentligt at være opmærksom på, at gældssaneringsreglerne bygger på en afvejning af hensynet til de håbløst forgældede skyldnere over for hensynet til kreditorerne. En udvidelse af de udgiftsposter, som vil kunne medtages som en særskilt post på budgettet, indebærer, at der vil blive et mindre beløb til kreditorerne. Det betyder, at yderligere udgiftsposter i realiteten vil blive finansieret af skyldnerens kreditorer. Justitsministeriet er enig med Konkursrådet i, at

opgørelsen af skyldnerens budget for afdragsperioden ikke bør udvides med udgiften til skyldnerens eventuelle indboforsikring.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40013

Besvarelse af spørgsmål nr. 17 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 17:

"Ministerens kommentar udbedes til vedlagte henvendelse om basale leveomkostninger for forskellige grupper."

Svar:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 10 fra Folketingets Retsudvalg, indebærer lovforslaget i overensstemmelse med Konkursrådets forslag, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget, dvs. opgørelsen af det beløb, som skyldneren typisk vil skulle betale til sine kreditorer som led i gældssaneringen og dermed af det beløb, som skyldneren har at leve for i afdragsperioden, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.3.2 samt forslaget til konkurslovens § 216, stk. 6 (lovforslagets § 1, nr. 10), og bemærkningerne hertil.

Budgettet vil blive opdelt i indtægter, hvor enhver form for husstandens faste og kendte indtægter som udgangspunkt skal medtages i budgettet, og udgifter, hvor en række faste og kendte udgifter, der er nødvendige til at opretholde husstandens beskedne livsførelse, medtages. Herudover skal husstanden have et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger, som f.eks. mad, tøj og fritidsaktiviteter (det såkaldte rådighedsbeløb).

I lovforslaget lægges der op til, at størrelsen af rådighedsbeløbet bør fastsættes på grundlag af en opgørelse over de faktiske udgifter til de enkelte poster, som skal dækkes af rådighedsbeløbet, og at dette bør ske på grundlag af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter, som angiver at være udtryk for, hvad der er et "rimeligt forbrug". Udgiftsposterne i dette budget er beregnet som varernes pris divideret med levetid, og budgettet rummer ikke udgifter til reparationer eller til opsparring for at kunne udskifte en vare.

Det er samtidig forudsat, at husstanden er etableret, dvs. at der både er møbler, køleskab, køkkenudstyr og sengelinned.

Ved fastsættelsen i lovforslagets bemærkninger af rådighedsbeløbet er udgifterne til ferie og husdyr i overensstemmelse med Konkursrådets anbefalinger fratrukket Forbrugerinformationens husholdningsbudget, og rådighedsbeløbene er i øvrigt fastsat på grundlag af en gennemsnitsberegning af disse budgetter, således at der ikke er anvendt forskellige satser for voksnes rådighedsbeløb afhængig af køn og alder. Dette skyldes, at der kun er begrænsede forskelle i de forskellige persongruppers husholdningsbudgetter, idet det bemærkes, at Forbrugerinformationens noget lavere budgettal for pensionister ikke er medtaget ved fastlæggelsen af rådighedsbeløbet, eftersom denne gruppe sjældent optræder i gældssaneringsager.

Hertil kommer, at Forbrugerinformationens husholdningsbudget synes fastsat med en vis rummelighed, herunder f.eks. med 1.518 kr. (2005-tal) hver måned til en 30-årig mands udgifter til posterne "leg og fritid" og "faste fritidsaktiviteter". Anvendelsen af faste satser for rådighedsbeløbet for voksne vil endvidere lette skifterettens og medhjælperes administration af reglerne om udarbejdelsen af budgettet.

De satser for rådighedsbeløbet, der lægges op til med lovforslaget, ses i øvrigt ikke at være lavere end de vejledende satser for rådighedsbeløb, der i dag anvendes i Sø- og Handelsretten, som er landets største skifteret.

I den henvendelse om "basale leveomkostninger for forskellige grupper", der er omtalt i spørgsmålet, er udgifterne til ferie og husdyr ikke fratrukket Forbrugerinformationens husholdningsbudget, der er medtaget et beløb til skyldnerens (gen)anskaffelse af forskellige forbrugsgoder, og der er endelig ikke foretaget en gennemsnitsberegning af budgettet for de forskellige persongrupper. Som nævnt ovenfor er Justitsministeriet imidlertid enig med Konkursrådet i, at de nævnte udgiftsposter ikke bør indgå i fastsættelsen af rådighedsbeløbet i en gældssanerings sag og dermed ved fastlæggelsen af det beløb, som skyldneren i en typisk 5-årig periode vil skulle betale til sine kreditorer. Justitsministeriet er endvidere enig med Konkursrådet i, at det vil være mest hensigtsmæssigt at fastsætte satserne for rådighedsbeløbet på grundlag af en gennemsnitsberegning af de forskellige husholdningsbudgetter, jf. ovenfor.

Der henvises i øvrigt til den kommenterede høringsoversigt vedrørende lovforslaget afsnit I, pkt. 4.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2005-711-0004
Dok.: PFN40009

Besvarelse af spørgsmål nr. 18 af 9. marts 2005 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af konkursloven og konkursskatteloven (Revision af reglerne om gældssanering) (L 10)

Spørgsmål nr. 18:

"Hvilke planer har ministeren om at opdatere husholdningsbudgettet med jævne mellemrum, som man gør i de øvrige nordiske lande?"

Svar:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 17 fra Folketingets Retsudvalg, indebærer lovforslaget i overensstemmelse med Konkursrådets forslag, at der i en bekendtgørelse udstedt af justitsministeren fastsættes nærmere regler om udarbejdelsen af skyldnerens budget, herunder om fastsættelsen af skyldnerens rådighedsbeløb (dvs. et uspecificeret beløb til nødvendige leveomkostninger). Det foreslås endvidere, at der på grundlag af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter i bekendtgørelsen fastsættes satser for størrelsen af skyldnerens rådighedsbeløb.

Som det fremgår af pkt. 2 i besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg, forudsættes det, at bl.a. satserne for skyldnerens rådighedsbeløb hvert år vil blive reguleret med 2,0 procent tillagt eller fratrukket tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. loven om en satsreguleringsprocent. Størrelsen af rådighedsbeløbet vil således blive reguleret på grundlag af årslønudviklingen på arbejdsmarkedet.

Med hensyn til spørgsmålet om opdatering af Forbrugerinformationens husholdningsbudgetter henvises i øvrigt til pkt. 2 i besvarelsen af spørgsmål nr. 2 fra Folketingets Retsudvalg.